

BARCELONA *verda*

Publicació bimestral
Núm. 92 febrer del 2004

Presidenta
Imma Mayol i Beltran

Vicepresidenta
Marina Subirats i Martori

Edita
PARCS I JARDINS DE BARCELONA
INSTITUT MUNICIPAL
Tarragona, 173
08014 Barcelona
tel.: 93 413 24 00
fax: 93 413 24 24
e-mail: parcsijardins@mail.bcn.es
www.bcn.es/parcsijardins

Director
Jordi Campillo Gámez

Coordinació
Gabriel Arranz

Cap de redacció
Maria Rosa Salvadó

Consell de redacció
Antonia Barba
Teresa Franquesa
Dani García
Izaskun Martí
Coloma Rull

Consell assessor
Desenvolupament de Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal:
Joan Andreu Verdaguer
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura: Miquel Vidal
Foment de les Arts Decoratives (FAD):
Xavier Rovira
Institut Municipal d'Educació de Barcelona: Antònia Hernández
Diputació de Barcelona: Manuel Canes
Escola d'Agricultura de Barcelona (UPC): Xavier Fàbregas
Direcció de Serveis de Vigilància Ambiental de Barcelona:
Margarida Parés
El Tinter, S.A.L.: Àngel Panyella
Gestió, producció editorial i impressió
El Tinter, S.A.L.
(empresa certificada ISO 14001 i EMAS)
tel.: 93 357 00 50

Col·laboradors d'aquest número
Helena Encinas, Jordi Oliveras, Albert Punsola, Maria Josep Udina

Disseny i maquetació
Manuel Reyes

Assessor lingüístic
Marià Pou Nadal

Fotografia
Dani García, Alonso José Fernández, Manel Raya, Neus Oliveres

Foto portada
Dani García

Publicitat i patrocinis
José Luis Almudi

Secretaria i subscripcions
Núria Ugena

Tiratge
10.000 exemplars

Barcelona Verda no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors dels articles publicats.

Paper reciclat
Cyclus offset
Torras de 115 i 170 g

Copyright: Reproducció autoritzada amb indicació de la font. Se'n sol·licita còpia.

EDITORIAL.....3
Un Fòrum de pau i de diàleg, verd i sostenible

NOTÍCIES 4

AGENDA 21 DE BARCELONA 12
El firmants del 'Compromís' inicien l'elaboració dels Plans d'Acció 21

EL PERSONATGE 14
Joan Clos, alcalde de Barcelona

B VERDA 16

PARCS DE CIUTAT 20
Els parcs del Fòrum: mirant al mar

L'OPINIÓ 25
Fòrum Barcelona 2004: una cita per a les persones que volen un món millor, per Jordi Oliveras, director general del Fòrum Barcelona 2004

PAISATGISME 26
El Viver Urbà Vertical: un nou concepte de jardí en l'espai públic

EDUQUEM PER A LA SOSTENIBILITAT 28
El programa l'Escola al Fòrum

FULLS TÈCNICS 30
Punts de sutura

MOLT CAMP PER CÓRRER 34

DIRECTORI VERD 38

La portada**CELEBRAR LA PRIMAVERA**

Cada any, quan arriba la primavera, Parcs i Jardins convoca els escolars de Barcelona perquè participin en la millora del verd de la ciutat fent de jardineros per un dia. Aquest és el principal objectiu de la Festa de la Primavera, una imatge de la qual il·lustra la portada d'aquest número de *Barcelona Verda*. Amb l'ajuda dels professionals, els nens i nenes aprenen l'art de la jardineria i, cosa que encara és més important, aprenen a estimar i respectar aquests espais, que ens permeten gaudir de la natura a dins de la ciutat.

Editorial

Un Fòrum de pau i de diàleg, verd i sostenible

Ja fa molt temps que els esdeveniments que se celebren a Barcelona i que impliquen grans renovacions urbanístiques sempre van acompanyats de la creació de nous espais verds. Així, al costat de la pau, el diàleg i el respecte a la diversitat, l'altre aspecte per destacar del Fòrum 2004 és l'ambiental, amb l'augment del nombre de parcs i el foment de la cultura de la sostenibilitat com a eix vertebrador del model de vida que s'està impulsant a la ciutat i que tindrà en el Fòrum el millor dels aparadors. Un esdeveniment que es desenvoluparà en un espai que ha estat objecte d'una important recuperació: el delta del Besòs. A tot plegat, hi dediquem un ampli espai en aquest número de *Barcelona Verda*, que, excepcionalment, –el Fòrum, sens dubte, s'ho mereix– ha modificat les seves seccions habituals.

Quan llegiu aquest editorial ja hurem entrat de ple en l'estació de la renaixença de la natura en tota la seva esplendor: la primavera. Com ja és tradició, l'Ajuntament de Barcelona ho ha celebrat amb la festa que ja fa molts anys organitza Parcs i Jardins, i en què han participat

ciutadans i ciutadanes de totes les edats. L'arribada de la primavera també ha representat l'inici de les actuacions incloses en el Programa d'Acció Municipal (PAM) 2003-07, del qual oferim els trets més importants en aquest número de *Barcelona Verda* i que inclou tot un seguit d'actuacions que tenen com a finalitat l'increment i el manteniment del patrimoni verd de la ciutat. Un altre aspecte per destacar, amb l'arribada de la segona estació de l'any, és el començament del Pla per a la Promoció del Civisme, una iniciativa de l'ajuntament que té com a objectiu una acció continuada que consolidi i millori el nivell de civisme de la ciutat i en garanteixi la cohesió social.

Hi ha, finalment, un darrer tema per ressenyar: el nomenament d'un nou equip directiu a Parcs i Jardins, que tinc l'honor d'encapçalar com a director gerent i que es posa a la vostra disposició amb el desig que el treball que desenvolupi signifiqui un nou pas endavant pel que fa a la qualitat del verd de Barcelona. ■

Jordi Campillo Gámez
director gerent de Parcs i Jardins

Diversitat, sostenibilitat i pau, grans temes del Fòrum 2004

Els tres eixos del Fòrum 2004 tenen una estreta relació amb la Declaració Universal dels Drets Humans i amb els principis programàtics de les Nacions Unides

El 9 de maig obrirà les portes el Fòrum Mundial de les Cultures Barcelona 2004, que té com a principal objectiu la reflexió i el diàleg al voltant de tres eixos temàtics: la diversitat cultural, el desenvolupament sostenible i les condicions de la pau. Des de les grans exposicions i Diàlegs fins als espectacles de tota mena, passant pels mercats i pels jocs, tots els elements que constituïran aquesta gran trobada estaran relacionats en alguna mesura amb aquests temes, dels quals depenen tant el present com el futur del món en què vivim.

El Fòrum 2004 ha estat, des dels inicis, un esdeveniment de participació. Així, l'elecció dels tres eixos que centraran les diferents activitats va ser aprovada, per unanimitat, pels 186 estats membres de la Unesco (organisme sota els auspicis del qual se celebra el Fòrum) en la conferència general del novembre del 1997. La proposta es va formular perquè aquests temes recullen els grans reptes que es planteja la humanitat als inicis del segle XXI.

L'eix de la diversitat cultural s'orienta cap a la necessitat de conèixer altres cultures per establir un diàleg constructiu entre els pobles. Aquest coneixement implica reflexionar sobre el que comparteixen els éssers humans i tam-

bé el que els diferencia. En la mesura que la diversitat sigui considerada com a riquesa i patrimoni comú serà més fàcil reduir les tensions i convertir-les en una força positiva.

El desenvolupament sostenible té a veure tant amb els aspectes ecològics com amb la creació de les condicions necessàries per a la convivència i el diàleg al món. La continuïtat del desenvolupament econòmic i social s'ha de mantenir per evitar un camí que condueixi a l'exhauriment dels recursos del planeta i a l'increment dels desequilibris mundials. Per tant, cal trobar formes de creixement que permetin administrar correctament i respectar aquests recursos.

En certa manera, les condicions per a la pau constitueixen un corol·lari dels altres dos temes, ja que en la mesura que es trobin models de desenvolupament sostenible i que s'estenguin ponts de diàleg entre diferents cultures serà possible avançar cap a aquest objectiu. La pau no es planteja com una absència de conflictes, sinó com un marc on aquests conflictes es puguin canalitzar per mitjans com els que s'utilitzen en la democràcia.

Tots tres eixos tenen una estreta relació amb la Declaració Universal dels Drets Humans i amb els principis programàtics de les Nacions Unides. A partir d'aquest conjunt es va elaborar l'Agenda de Principis i Valors, que serà el codi ètic i inspirador de totes les actuacions del Fòrum. Els punts que recull aquesta agenda

L'alcalde de Barcelona, Joan Clos, amb Mikhail Gorbtxov, en una de les sessions dels Diàlegs de la Terra, el febrer passat

Foto: Agustí Argelich

són: els valors democràtics, els drets i llibertats individuals, el respecte per totes les ètnies i per les identitats culturals, el foment del diàleg interreligiós, el reconeixement de la diversitat lingüística, l'estímul de la creativitat, la defensa de la biodiversitat, la responsabilitat social i el desenvolupament sostenible.

CRITERIS DE FUNCIONAMENT

A més d'aquests principis i valors, el Fòrum s'ha dotat també d'un codi de conducta que en regirà totes les actuacions. Els criteris que l'integren són: el fet que és un esdeveniment multicultural i multilingüe, l'atenció als col·lectius més vulnerables, els criteris de sostenibilitat, la recerca d'un avenç intel·lectual, la promoció de noves aliances entre sectors diversos i el compromís ètic, social i ambiental.

De la mateixa manera que aquests principis i criteris tenen relació amb els tres eixos temàtics principals, tot el conjunt d'actuacions i activitats del Fòrum també hi està vinculat, ja des de la construcció de les infraestructures. Així, per exemple, la sostenibilitat ha estat un criteri bàsic en l'elecció de materials, en la planifi-

cació i en les fórmules constructives. L'element més destacat en aquest sentit és el fet que la plaça del Fòrum, el nucli central de l'esdeveniment, amb una superfície de 30 hectàrees, constitueix en part la cobertura de la nova depuradora del Besòs.

LES ACTIVITATS

La programació del Fòrum és molt diversa, i, en conseqüència, també ho és la relació de les diferents activitats amb els grans temes. Algunes hi estan directament enfocades, com la cerimònia d'inauguració, que girarà al voltant de la necessitat de parlar per resoldre els conflictes del món, o com els Diàlegs, els grans congressos internacionals, articulats en blocs com *Llibertat, seguretat i pau*, *Globalització i desenvolupament econòmic*, *La paraula o Ciència, coneixement i desenvolupament sostenible*, entre d'altres.

Les cinc grans exposicions del Fòrum combinen diferents vessants de la sostenibilitat, la diversitat i la pau. *Veus* tracta de la comunicació i la diversitat lingüística; *Ciutats-Cantonades*, de la ciutat com a punt de trobada; *Habitat el món*, de la sostenibilitat; *Els guerrers de Xi'an*, de la voluntat humana –comuna

a molts pobles en el temps i en l'espai– de transcendir la mort, i *La condició humana* –l'única de les cinc que estarà emplaçada fora del recinte del Fòrum–, de la consciència humana a través de la imatge en diferents cultures i civilitzacions.

Les múltiples activitats que es faran al recinte (espectacles, exposicions, mercats, tallers, jocs, trobades) estan pensades per acostar els temes del Fòrum, de manera molt participativa, a un públic el màxim d'ampli possible. Jugar, conèixer bones pràctiques per millorar el medi ambient, tastar menes de diferents països, participar en instal·lacions interactives o veure l'actuació d'artistes d'arreu del món són només una petita part de les moltes possibili-

A l'esquerra, guerrers de Xi'an. A la dreta, a dalt, grup d'alcaldes durant l'acte de firma del conveni de col·laboració entre el Fòrum i els ajuntaments de Catalunya, el febrer del 2003. A baix, la nena escrivint expressa de manera gràfica la gran importància de l'accés a la cultura per a la consecució de la igualtat de gèneres

Foto: arxíu Fòrum

Foto: Agustí Argelich

Foto: Unesco

A més de Barcelona, diferents municipis de Catalunya i d'Espanya han aportat activitats relacionades amb valors del Fòrum

Les cinc grans exposicions del Fòrum combinen diferents vessants de la sostenibilitat, la diversitat i la pau

tats que el visitant del Fòrum tindrà al seu abast.

La programació d'espectacles i exposicions que sota l'epígraf *Fòrum a la ciutat* es desenvoluparà per tot Barcelona serà també una forma d'il·lustrar la sostenibilitat, la diversitat i la pau des de múltiples perspectives. Algunes activitats tindran lloc en espais tancats (sales d'exposicions o d'espectacles), mentre que d'altres s'escamparan per carrers i places o fins i tot, amb el Festival del Mar, per l'aigua. A més de Barcelona, diferents municipis de Catalunya i d'Espanya han aportat activitats relacionades

amb valors del Fòrum i que han estat incorporades al programa com a actes associats. Tot plegat per aconseguir que, durant més de quatre mesos, el diàleg sobre la diversitat cultural, el desenvolupament sostenible i les condicions de la pau sigui el gran protagonista d'un esdeveniment on tothom serà benvingut. ■

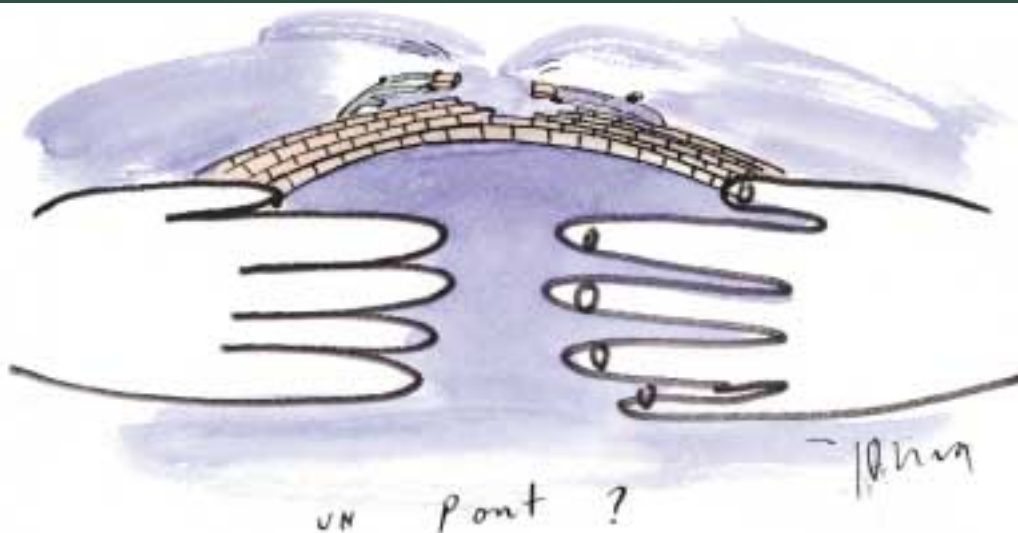

Les activitats que es faran al recinte estan pensades per acostar els temes del Fòrum, de manera molt participativa, a un públic el màxim d'ampli possible

JULIVERT MEU

per Joma

Barcelona dóna la benvinguda a la primavera

El 24 de març, més de 3.500 escolars van celebrar a tots els districtes de Barcelona la Festa de la Primavera. Aquest any, els espais verds que han acollit la festa són el Parc de la Barceloneta, a Ciutat Vella; el Parc de l'Estació del Nord, a l'Eixample; els Jardins Joan Brossa, a Sants-Montjuïc; el Parc de Cervantes, a les Corts; el Turó Park, a Sarrià-Sant Gervasi; el Parc de la Creueta del Coll, a Gràcia; els Jardins de Rosa Luxemburg, a Horta-Guinardó; el Parc del Turó de la Peira, a Nou Barris; el Parc de la Pegaso, a Sant Andreu, i el Parc del Poblenou, a Sant Martí.

Per a Parcs i Jardins, la celebració d'aquesta festa s'ha convertit en una tradició, que comparteix amb totes les escoles. Els nens i nenes de les escoles de Barcelona van ser els primers, ja fa més de deu anys, a participar-hi. Aquest any, la festa ha acostat als escolars un dels eixos que marquen la pròxima celebració del Fòrum de les Cultures Barcelona 2004, la diversitat, i ho ha fet a partir de la varietat d'espècies vegetals que hi ha a la natura i, sobretot, de les que pertanyen a les diferents zones climàtiques mediterrànies.

Els escolars van dedicar una bona part del matí a fer noves plantacions als espais verds que aquest any han acollit la Festa de la Pri-

mavera fent de jardineros per un dia amb l'ajuda del personal de Parcs i Jardins. Una altra de les activitats va consistir en l'explicació de l'origen d'algunes de les espècies que es poden trobar en les zones verdes de Barcelona. ■

Els escolars van dedicar una bona part del matí a fer noves plantacions amb l'ajuda del personal de Parcs i Jardins

Imma Mayol i Marina Subirats fent de jardineros amb els nens i nenes

El verd de la Barcelona de l'Agenda 21

El 26 de febrer passat, a la Sala Lluís Companys de l'Ajuntament de Barcelona, es van presentar els aspectes del Pla d'Acció Municipal (PAM) 2003-07 relacionats amb el verd urbà, que disposaran d'un pressupost de 40 milions d'euros. L'acte va ser presidit per l'alcalde de la ciutat, Joan Clos, acompanyat per la tercera tinenta d'alcalde i presidenta de Parcs i Jardins, Imma Mayol. D'aquest document, que recull les línies d'actuació municipal per als pròxims quatre anys, destaquen de manera important les accions destinades a millorar l'espai públic i a incrementar els espais verds a la ciutat.

Ja fa més de dues dècades que Barcelona es distingeix per la incorporació dels espais verds com un dels elements fonamentals en la configuració de la trama urbana: des dels grans parcs i jardins construïts als terrenys que estaven ocupats per instal·lacions obsoletes o en desús fins als petits enjardinaments situats als barris que encara conserven una estructura que és la memòria viva del que ha estat urbanísticament la ciutat al llarg dels segles. D'altra banda, en els últims anys s'ha anat avançant en l'establiment de nous criteris partint de la realitat climàtica de la ciutat, de la necessitat d'evitar el malbaratament de recursos naturals tan importants com l'aigua i d'acostar al màxim el verd als ciutadans i ciutadanes.

La incorporació de criteris sostenibilistes en la gestió del verd de Barcelona també s'ha materialitzat, entre altres aspectes, en l'elecció d'espècies autòctones en els enjardinaments, el desenvolupament de la xarxa de reg automatitzat, l'ús de les aigües del subsòl per al manteniment del verd i la reintroducció de la fauna als parcs i jardins. Tot plegat ha permès que l'aplicació de l'Agenda 21 de Barcelona en la gestió del verd s'estigui fent d'una manera natural, i que s'avanci en un model ja encetat i ara molt més ben configurat, perquè defineix com volem que sigui la Barcelona del futur i quins són els passos que s'han de fer per arribar-hi sobre la base dels deu grans objectius de l'A21 de la ciutat, molts dels quals estan directament vinculats amb el verd urbà i la seva gestió. ■

En els últims anys s'ha anat avançant en l'establiment de nous criteris sostenibilistes de gestió del verd urbà partint de la realitat climàtica de la ciutat

---

En els deu grans objectius de l'Agenda 21 de Barcelona hi ha molts aspectes directament vinculats amb el verd urbà i la seva gestió

LÍNIES D'ACTUACIÓ I PROJECTES

- **Rehabilitació integral i gran manteniment de dotze parcs:** Joan Miró, Laberint d'Horta, Turó de la Peira, Guinardó, Monterols, Ciutadella, Palau de Pedralbes, Costa i Llobera, Mossèn Cinto Verdaguer, Pegaso, les Aigües i Güell.
- **Quaranta noves hectàrees de verd:** Jardins Sepu, Illa Philips, Parc de Bederrida, Torre Vilana, enjardinament de les Cotxeres d'Horta, Parc Lineal AVE, García Faria i Parc dels Auditoris, com a projectes més rellevants.
- **Corredors verds:** creixement de la “taca verda” que connecta els espais verds urbans amb els periurbans per facilitar la mobilitat de les espècies i la millora de les condicions ambientals de la ciutat i el seu entorn. Una de les actuacions que farà possible l'existència d'aquests espais és la recuperació de la llera del Besòs.
- **Xarxa de reg:** noves instal·lacions de reg, condicionament i programació de les ja existents, instal·lació d'higròmetres per al control del consum i augment progressiu de la utilització d'aigua del subsòl.
- **Millora de l'accessibilitat en onze parcs i jardins:** eliminació de les barreres arquitectòniques. D'acord amb les prioritats elaborades pel CRID, els parcs on s'actuarà són els de l'Estació del Nord, Bosquet dels Encants, Espanya Industrial, Palau de Pedralbes, Vil·la Amèlia, Castell de l'Oreneta, Ca n'Altimira, Creueta del Coll, Jardins de Rosa Luxemburg, Pegaso i Sant Martí.
- **Renovació de la senyalització:** instal·lació de noves “clúries” i senyals informatius dissenyats amb uns criteris més pedagògics i visuals.
- **Noves àrees d'esbarjo per a gossos:** dues àrees més per districte, situades en zones d'especial demanda i que reuneixin les condicions adequades.
- **Nous espais de compostatge:** se situaran al costat dels minipunts verds o els horts urbans, per afavorir l'increment de l'ús. Simultàniament es programaran accions de dinamització per impulsar la cultura del reciclatge.
- **Horts urbans:** augment d'aquests espais amb l'objectiu que n'hi hagi com a mínim un per districte.
- **Activitats esportives al parc:** promoció d'aquestes activitats mitjançant l'establiment de recorreguts senyalitzats i equipats als parcs de l'Oreneta, Guinardó i Can Dragó.
- **Jocs infantils:** potenciació d'una nova concepció del joc, per afavorir la participació i la integració social. Durant els pròxims quatre anys, totes aquestes àrees s'aniran adaptant a la normativa europea i se'n crearan deu de noves.
- **Pla de gestió de l'arbrat:** ocupació de tots els escocells i substitució d'un 20% dels arbres envellits o en mal estat, plantació de 15.000 arbres nous; catalogació de l'arbrat d'interès local; pla de transformació de l'arbrat viari; gestió cromàtica: arbres de flor de l'Eixample; regulació de les distàncies de plantació de l'arbrat viari.
- **Pla integral del litoral:** preveurà tots els aspectes relacionats amb la platja: els qualitatius (banderes blaves, certificacions ISO), els de seguretat, la gestió del patrimoni i les infraestructures, i la promoció d'activitats ambientals, educatives i de lleure. Renovació del mobiliari i de les infraestructures i augment dels serveis.
- **Promoció de l'educació ambiental:** adopció d'un parc per una escola (1x1), acostament dels parcs als centres educatius, recuperació dels jardins escolars, foment de l'Agenda 21 Escolar, educació ambiental a la platja i disseny per part dels nois i noies d'una zona verda per districte.
- **Naturalització d'espais:** amb la col·laboració d'entitats i usuaris, introducció d'espècies animals i regeneració de la fauna aquàtica als espais verds per transformar-los en ecosistemes. Aquest programa es desenvoluparà als parcs de Diagonal Mar, Ciutadella i Central de Nou Barris. També es treballarà en la creació de colònies controlades de gats domèstics i en la introducció d'esquirols a les zones forestals urbanes.
- **Promoció de la participació ciutadana:** creació del Consell del Verd dintre del Consell de Medi Ambient i Sostenibilitat de Barcelona, promoció de l'associacionisme d'amics dels parcs i jardins de la ciutat i creació d'una comissió d'assessors de jardins històrics i temàtics.
- **Millora del bosc urbà:** desenvolupament d'activitats de manteniment de les zones forestals dels parcs de la ciutat i de les zones de transició entre els barris i la franja de Collserola.
- **Protecció de Collserola:** disseny i desenvolupament de plans d'intervenció i manteniment de les zones verdes i espais contigus al bosc de forma coordinada amb la resta d'operadors.
- **Millora de les infraestructures, instal·lacions i serveis dels espais verds:** paviment, enllumenat, voreres, llambordes, etc.

Sant Andreu de Llavaneres aposta per la reducció dels residus

Sota el lema *A Llavaneres, reduïm els residus!*, s'ha posat en marxa en aquesta vila del Maresme una campanya per a la reducció dels residus al municipi. La campanya està inclosa en el programa europeu Re.Re, que es porta a terme de manera conjunta amb l'Ajuntament de Savigliano (Itàlia) i la mancomunitat d'Isle-sur-le-Sorgue (França), i està adherida al conveni per a la prevenció dels residus del Centre Català de Reciclatge, de l'Agència Catalana de Residus (Generalitat de Catalunya). L'objectiu és conscienciar els diferents sectors de la població de la necessitat de treballar en la reducció de residus com un pas important per resoldre els problemes que hi van associats.

A hores d'ara ja s'hi han adherit 65 establiments comercials de Sant Andreu de Llavaneres, que s'han compromès

a dur a terme un mínim de quatre propostes de reducció dels residus. Perquè puguin ser identificats, aquests comerços llueixen a l'aparador el logotip *A Llavaneres, reduïm els residus!*, i els ciutadans i ciutadanes reben, juntament amb material informatiu de la campanya, una llista dels establiments que hi participen.

En el marc d'aquesta campanya, l'Ajuntament de Sant Andreu de Llavaneres també vol potenciar el compostatge casolà. La mesura és de tipus fiscal, ja que tots els veïns i veïnes que compostin les seves restes orgàniques domèstiques tindran una reducció del 10% sobre la taxa de residus. Per a les persones interessades es farà un curs teòric-pràctic en què es donaran les nocions bàsiques sobre el compostatge casolà. ■

L'ECOSEMÀFOR ● ● ●

La pau: un desig que avui pren més rellevància que mai, que ha de perdurar en el temps i que ha de permetre consolidar ponts de diàleg i de fraternitat.

www.diba.es/parcs

**Xarxa de
Parcs Naturals**
Diputació de Barcelona

100.625 hectàrees d'espais naturals protegits

La Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona està formada per 12 espais naturals d'alt valor paisatgístic, ecològic i cultural.

Abasta 100.625 hectàrees, de 99 municipis. Això representa el 22% del territori de la província, on viu el 70% de la població de Catalunya.

Aposta per un equilibri entre la preservació dels parcs i el desenvolupament econòmic de la població.

Fomenta l'ús públic del patrimoni natural i l'educació mediambiental, perquè tothom gaudeixi, conegui i respecti la natura.

**Xarxa de
Parcs Naturals**
Diputació de Barcelona

Comte d'Urgell, 187
3a planta
08036 Barcelona
Tel. 934 022 400
Fax 934 022 439
xarxaparc@diba.es

El firmants del 'Compromís' inicien l'elaboració dels Plans d'Acció 21

A partir de l'adopció del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat*, el juliol del 2002, el procés de l'Agenda 21 de Barcelona va donar pas al període d'Acció 21, amb l'objectiu que els compromisos es materialitzessin en actuacions concretes. Amb aquesta finalitat, cada organització firmant ha d'elaborar el seu pla d'acció per contribuir a aconseguir els objectius compartits. Durant l'any 2003, les entitats firmants del Compromís van començar a presentar el seu Pla d'Acció 21 al Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat.

Els Bombers de Barcelona són una de les organitzacions firmants del Compromís que ja han fet el seu Pla d'Acció 21

En aquests primers plans d'acció, hi estan representats els diferents sectors que han firmat el Compromís

L'any 2003, divuit de les organitzacions firmants del *Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat* van lliurar a la Secretaria Tècnica de l'Agenda 21 la fitxa resum del seu pla d'acció perquè es facin públiques les accions concretes que configuren la seva contribució a la consecució dels objectius de l'A21 de Barcelona. En aquests primers plans d'acció, hi estan representats els diferents sectors que han firmat el *Compromís*: empreses, universitats, organitzacions sindicals, ONG, associacions i entitats de l'administració pública.

Des de les millores tecnològiques i els canvis d'hàbits fins als compromisos socioeconòmics i l'adopció de mesures de control ambiental, els divuit plans d'acció presentats inclouen un ampli ventall d'actuacions que poden servir d'exemple i d'ins-

piració a totes les organitzacions que vulguin contribuir a aconseguir una Barcelona cada cop més sostenible. Així, en els plans que han estat elaborats per empreses, hi tro-

PLANS D'ACCIÓ 21 (2003)

Associació Centre d'Iniciatives de l'Economia Social-CIES
 Servei de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament de Barcelona (Bombers de Barcelona)
 Camí Amic
 Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris-CAPS
 Consell de la Joventut de Barcelona
 Divisió de Ciències de la Salut de la Universitat de Barcelona
 Foment de Ciutat Vella
 Galanthus Associació i Thalassia Estudis Ambientals, S. L.
 Grup General Cable Sistemas, S. A.
 Missatgers Trèvol, S. C. C. L.
 Qualitat Kultura, S. C. C. L.
 Secció Sindical UGT Hotel Princesa Sofia Setem Catalunya
 Societat General d'Aigües de Barcelona, S. A.
 Tradia, Difusió Digital Societat de Telecomunicacions, S. A.
 Unió General de Treballadors, UGT
 Universitat Politècnica de Catalunya (Pla de Medi Ambient)
 Xarxa de Consum Solidari

bem, entre altres aspectes, el compromís d'una bona gestió ambiental sobre la base dels criteris establerts per les certificacions de qualitat, l'elaboració d'un codi ètic amb normes de comportament respectuoses amb les persones i amb el medi ambient, la promoció de projectes de recerca en cooperació amb les universitats per millorar els processos industrials i fer-los més sostenibles, la divulgació dels coneixements ambientals entre els treballadors i treballadores i els clients, i la progressiva substitució de les bateries de níquel cadmi per bateries de gel de plom, que no són contaminants.

En l'àmbit universitari, les propostes incloses en els plans d'acció preveuen la incorporació del pensament sostenibilista en els plans d'estudis, la construcció de nous edificis amb criteris ambientals, la creació d'una flota de bicicletes per als estudiants, la gestió integral dels residus i la substitució de les làmpares convencionals per les de baix consum. Pel que fa als plans d'acció presentats per associacions ciutadanes, incorporen, entre altres objectius, la promoció del voluntariat ambiental i el foment del transport públic i del comerç just.

Aquests plans d'acció es poden consultar en format PDF a la web de l'Agenda 21 i ben aviat també estaran disponibles en una

base de dades, cosa que en facilitarà la consulta per objectius i tipus d'entitat, entre d'altres. A més, aquesta primavera està previst fer una sèrie d'esmorzars de treball durant els quals les organitzacions podran presentar els seus plans d'acció, fomentar-ne l'elaboració i compartir experiències entre els firmants del *Compromís*. ■

Està previst fer una sèrie d'esmorzars de treball durant els quals les organitzacions podran presentar els seus plans d'acció

Sala de bateries de gel de plom de Tradia, Difusió Digital Societat de Telecomunicacions, S. A., a la Torre de Collserola.

ELS PLANS D'ACCIÓ DELS CENTRES EDUCATIUS: L'AGENDA 21 ESCOLAR

Des de l'any 2001, en el programa Agenda 21 Escolar, hi han participat 136 centres de totes les etapes educatives, que han desenvolupat un ampli ventall d'iniciatives de millora del propi entorn, com són la racionalització del consum d'aigua i d'energia, la millora dels hàbits de consum i de transport, la reducció de deixalles o procurar entendre millor les causes i conseqüències de les accions que les persones fem sobre el medi. L'Agenda 21 de cada escola es concreta en allò que la mateixa escola decideix, però té en comú amb totes les altres el fet de ser un procés participatiu de revisió dels plantejaments i les pràctiques educatives que es compromet a portar a terme algunes accions de millora en relació amb el medi ambient i la sostenibilitat. Durant tot el curs s'ofereix al professorat assessorament personalitzat i oportunitats de formació. A més, a través del butlletí electrònic quinzenal *Notícies de l'Agenda 21 Escolar* i, molt especialment, en la cloenda del mes de juny, tots els participants comparteixen experiències i aprenentatges. Aquest any s'obre una altra convocatòria perquè nous centres puguin adherir-se el curs vinent a aquest engrescador projecte col·lectiu.

Els plans d'acció presentats inclouen un ampli ventall d'actuacions que poden servir d'exemple i d'inspiració a altres organitzacions

---

SECRETARIA TÈCNICA DE L'AGENDA 21 DE BARCELONA:

Nil Fabra, 20 08012 Barcelona
tel.: 93 237 47 43, fax: 93 237 08 94,
a. e.: agenda21@mail.bcn.es
www.bcn.es/agenda21

PER SABER-NE MÉS

Plans d'acció 21: www.bcn.es/agenda21/A21PlaAccio.htm
Agenda 21 Escolar: www.bcn.es/agenda21/A21ESCOLAR
agenda21escolar@mail.bcn.es.

Joan Clos, alcalde de Barcelona

“Estarem orgullosos d’haver fet el I Fòrum de les Cultures”

Quan, el 9 de maig, obri les portes el Fòrum 2004, Barcelona es tornarà a convertir en un referent a escala internacional. En aquesta ocasió, per a la pau, el diàleg i la sostenibilitat. Al darrere d’aquest esdeveniment, la convicció de tot un equip, encapçalat per Joan Clos, que no ha dubtat mai de la necessitat, l’oportunitat i les possibilitats d’aquesta trobada, que va néixer amb la vocació de “moure el món”.

- Els terribles fets de l’11 de març, afecten d’alguna manera el Fòrum?

L’atemptat de Madrid demostra que el Fòrum és necessari. El 1997, quan vam començar a pensar en el Fòrum, no ens podíem imaginar que estaria tan dramàticament d’actualitat. Però els fets ens demostren que no podem perdre més temps, que hem d’encetar una reflexió profunda sobre l’estat del món, sobre la construcció de la pau –que és extensió de la justícia–, sobre el paper dels organismes internacionals i de cadascun dels ciutadans en aquest procés. Després de l’11 de març, experts d’arreu del món s’han posat en contacte amb nosaltres per assegurar que vindran al Fòrum. Troben gairebé miraculós que existeixi de manera tan oportuna un lloc de trobada on gent de primeríssim nivell podran parlar d’aquests temes entre ells i amb representants de la ciutadania d’arreu del món. Podem dir que el Fòrum és avui més necessari que mai.

- Ha crescut l’expectació de la gent pel Fòrum, ara que està a punt d’inaugurar-se?

L’expectació ha anat creixent des de fa mesos. Només cal veure la quantitat d’entrades venudes i l’elevat nombre de persones que s’han acostat al Mirador a veure el recinte. La primera impressió plàstica la tindrem el cap de setmana de portes obertes, que se celebrarà aquest mes d’abril. I no n’hi

---

“Podem dir que el Fòrum és avui més necessari que mai”

“El Fòrum ens deixarà un pòsit de reflexió que haurem ofert al món i una experiència enriquidora i divertida, que no és poc”

---

ha per a menys, perquè la gent ha entès que el Fòrum és un esdeveniment atrevit, tant pels continguts com per la forma, i pel que es viurà cada dia a la plaça, de manera gairebé emocional, tangible. La gran troballa del Fòrum és combinar quatre elements insubstituïbles: els Diàlegs, les exposicions, el Festival de les Arts i la vivència quotidiana de la plaça. Són quatre aproximacions diferents a un mateix contingut: la construcció de la pau, el respecte per la diversitat i el desenvolupament sostenible.

- Aquests tres eixos temàtics, en certa manera, defineixen els deures pendants per al segle XXI. No és així?

Exactament. La lliçó és que no es poden abordar els problemes del segle XXI amb els mètodes i les idees del segle XX, que són els que fan tan difícil la pau al món. Fins ara ens hem mogut per la prepotència, per derrotar l’enemic, per fer callar el discrepant, per separar el diferent. Tot això comença a canviar, almenys a Europa, després de la Segona Guerra Mundial, que marca l’inici d’una nova manera d’entendre les relacions entre persones, entre estats, entre religions. En això, la vella Europa és capdavantera, perquè hem viscut molts més conflictes interns i tenim un bagatge d’experiències amb moltes cicatrius. El segle XXI serà el segle de les noves convivències, o no hi haurà se-

gle XXII. Hem de pensar en un món global, interrelacionat, on la gent i les cultures es barregen, on apareixen noves regles de joc, nous organismes de representació. Aquesta és la reflexió que el Fòrum pot aportar. I també sobre la sostenibilitat, perquè, igualment, hem de conviure amb el planeta si volem tenir planeta en el pròxim segle.

- Tot això no és molt difícil per a la gent corrent, que no està al cas de la política internacional?

La gent pot no estar al cas de la política, però es va abocar al carrer per protestar contra una guerra que va percebre com a injusta. No és cert que la gent corrent no entengui els problemes del món. Un precepte clàssic de la sostenibilitat diu que l'aigua és un recurs escàs: això ho entenem de seguida, només cal veure l'oposició al Pla Hidrològic Nacional. El Fòrum també s'organitza per nivells. Uns voldran assistir als Diàlegs, però el Fòrum ofereix altres camins de coneixement, com ara les exposicions, escampades per tot Barcelona, o les activitats de la gran plaça, on es barrejarà informació amb vivència. La plaça serà molt divertida, perquè plantejarà els temes pendents d'aquest mil·lenni enmig de jocs, mercats, circ, petits espectacles, passejades, cercaviles, tallers..., tot molt viu, molt intens. I el Festival de les Arts és prou variat per atreure tothom.

- El recinte del Fòrum és en si mateix espectacle?

El recinte és una declaració de principis. Barcelona havia d'endregar aquell triangle desolat, colonitzat per les grans infraestructures de serveis, la tèrmica, la depuradora i la incineradora. I ho fa de manera radical: incorporant aquests artefactes a la trama urbana. La plaça del Fòrum és la cobertura de la depuradora. Domesticar aquests elements és una aposta per la sostenibilitat, però, a més, hi ha la recuperació del Besòs i del front marítim, una central fotovoltaica que ja funciona, l'extensió del transport públic, un assaig de noves tipologies d'habitatge en un petit barri, el campus universitari... El 90% és espai públic que la ciutat guanyarà, un espai diferent, molt atractiu. I la resta és un pol d'activitat econòmica, amb l'edifici Fòrum i el Centre de Convencions, que

són dos edificis magnífics que la ciutat trobava a faltar.

En aquest indret hi ha, com és lògic, hotels i oficines, just en el punt on la Diagonal arriba al mar, com volia Ildefons Cerdà un segle enrere. Cal dir, finalment, que aquest projecte té abast metropolità, perquè Sant Adrià hi ha guanyat el seu port esportiu, que servirà per popularitzar la vela i la immersió, i, *last but not least*, hem emprès la transformació de la Mina. I també hi ha, simbòlicament, el monument d'homenatge als assassinats al Camp de la Bóta, un record de la barbàrie i la injustícia que el Fòrum vol contribuir a evitar. Només puc dir que tot això s'ha de veure per entendre-ho.

- Els barcelonins i barcelonines tornaran a ser bons amfitrions?

N'estic segur. El Fòrum té un programa de voluntariat per atendre les necessitats específiques que es plantegin en el recinte, però, com sempre, el veritable escenari serà Barcelona. L'entusiasme de la ciutat és el que, en definitiva, els estrangers recorden. Com que el Fòrum dura prop de cinc mesos, l'experiència serà més assossegada que durant els Jocs Olímpics, però jo vull que tothom recordi Barcelona com la ciutat de la convivència, la ciutat del civisme, la ciutat acollidora que és. Viurem més diversitat que mai i serà un bon aprenentatge per a tothom. Estic segur que després del Fòrum serem col·lectivament millors, perquè en sortirem impregnats dels valors que marquen la convivència, que són el respecte per l'altre i la tolerància davant la diferència.

- Això és el que ens deixarà el Fòrum?

El Fòrum ens deixarà un pòsit de reflexió que hauré ofert al món i una experiència enriquidora i divertida, que no és poc. Espero que ens deixi també alguna mena d'organisme, un observatori, per continuar debatent els problemes del món i les solucions que puguem anar elaborant des de Barcelona. I ens deixarà l'orgull d'haver creat un tipus d'esdeveniment que es repetirà en el futur en altres ciutats. Amb els anys estarem orgullosos d'haver fet el Fòrum Universal de les Cultures. I el fòrum ens deixarà la regeneració de la Mina i del Besòs, i ens recordarà el dolor, la injustícia i la mort del Camp de la Bóta. La memòria és dignitat. ■

"No és cert que la gent corrent no entengui els problemes del món"

"No es poden abordar els problemes del segle XXI amb els mètodes i les idees del segle XX, que són els que fan tan difícil la pau al món"

← PARC DE LA CIUTADELLA

Les últimes feines de manteniment que s'han fet en aquest parc han consistit a escampar sauló pels camins i a plantar ciclàmens de Pèrsia (*Cyclamen persicum*), cintes (*Ophiopogon jaburan*) i heures (*Hedera helix*) a l'Umbracle. S'han sembrat tots els parterres dels voltants amb gespa i s'ha pintat l'Hivernacle, on també s'han plantat ciclàmens de Pèrsia.

JARDINS DE SANT PAU DEL CAMP ↓

Amb la col·laboració del districte s'ha reparat el paviment i els murets, s'ha fet la posada a punt del reg programat i s'han resseminat tots els parterres de gespa del jardí.

← INTERIORS D'ILLA

A l'interior d'illa Montserrat Roig, situat entre els c. Rosselló, Cartagena i Dos de Maig, s'han plantat enfiladisses –heures (*Hedera helix*)– i arbustos –arboços (*Arbutus unedo*) i baladres (*Nerium oleander*) recuperats de la Gran Via i pitòspors (*Pittosporum tobira*)–. A l'interior d'illa Paulina Òdena, al c. Sardenya, 170, s'han fet feines generals de restauració, en les quals ha col·laborat el districte. Els treballs han consistit en la renovació de les terres de plantació, la col·locació de drenatge en els parterres i la renovació de la instal·lació de reg automàtic. Pel que fa a l'enjardinament, s'han plantat lledoners (*Celtis australis*), heures i pitòspors i s'han sembrat els parterres amb gespa.

GRAN VIA DE LES CORTS CATALANES →

En els trams compresos entre el pg. de Sant Joan i el pg. de Gràcia, d'una banda, i el pg. de Gràcia i el c. Roger de Llúria, de l'altra, s'ha plantat una segona filera de pitòspors (*Pittosporum tobira*) i s'ha eliminat la gespa en mal estat.

PLAÇA LETAMENDI

S'han canviat les espècies de les jardineres que hi ha en aquesta plaça. Les noves plantacions s'han fet amb margallons (*Chamaerops humilis*), una palmera autòctona molt ornamental i resistent.

↑ JARDINS JOAN AMARGÓS

Aquests jardins són la porta d'entrada del Teatre Grec. Els últims treballs de millora que s'hi han fet han consistit en el canvi del substrat de 22 parterres; la remodelació dels dos parterres que hi ha a l'accés principal, per poder-hi aportar més terra i augmentar la capacitat de retenció de l'aigua de reg, i la millora en general de tot el sòl del jardí. També s'hi han fet noves plantacions amb 300 rosers procedents del Roserar de Cervantes –rosa 'Charles De Gaulle'– i caps d'ase (*Lavandula stoechas*), clívia (*Clivia nobilis*) i lligabosc (*Lonicera nitida*).

PLAÇA CARLES BUÏGAS

El manteniment del verd s'ha millorat amb la instal·lació de reg per aspersió, que ben aviat s'automatitzarà.

↓ JARDINS JOAN MARAGALL

Els xiprers (*Cupressus sempervirens*) dels voltants del teatre que s'han fet malbé s'han arrabassat i, al seu lloc, s'hi han plantat nous exemplars d'aquesta espècie. Les gramínies que hi havia en alguns parterres han estat substituïdes per margarides (*Chrysanthemum frutescens*), i l'heura, per *Dichondra micrantha*. També s'han plantat grups de flor amb boixacs (*Calendula officinalis*) i pensaments grocs (*Viola tricolor*).

A la plaça que hi ha al centre dels jardins, s'hi han trasplantat heures (*Hedera helix*) que hi havia en altres zones i s'hi han implantat pans de gespa.

← JARDINS CLARA CAMPOAMOR

Al parterre que hi ha al final d'aquesta plaça, per reforçar la vegetació existent i millorar l'aspecte general del jardí, s'hi han plantat arbustos: abèlies (*Abelia floribunda*), *Ligustrum texanum*, arboços (*Arbutus unedo*) i murtres (*Myrtus communis*).

PASSATGE PINTOR TAPIRÓ →

Els últims treballs de millora han consistit en la remodelació d'aquest espai verd, la construcció d'un camí de pedra i la plantació de llorers (*Laurus nobilis*), cintes (*Ophiopogon jaburan*) i *Nephrolepis cordifolia*.

↓ JARDINS DE LA VIL·LA AMÈLIA

Als parterres situats a sota de l'arbrat més frondós, la gespa ha estat substituïda per arbustos i espècies vivaces: arboços (*Arbutus unedo*), *Viburnum odoratissimum*, *Ligustrum texanum*, marfulls (*Viburnum tinus*), *Teucrium fruticans*, romanins (*Rosmarinus officinalis*) i cintetes (*Ophiopogon japonicus*).

JARDINS BRUSI →

Amb l'objectiu de millorar els parterres d'aquests jardins, situats a la confluència dels c. Brusi i Copèrnic, i protegir-los del vandalisme, s'hi han plantat arbustos: *Ligustrum texanum*, arboços (*Arbutus unedo*), *Eleagnus pungens* i marfulls (*Viburnum tinus*).

PLAÇA CARDONA

Per recuperar els parterres fets malbé pels gossos que els propietaris porten deslligats quan els passen s'han hagut de plantar gairebé 200 arbustos nous. Les espècies triades han estat l'arboç (*Arbutus unedo*), *Viburnum odoratissimum*, *Ligustrum texanum*, el marfull (*Viburnum tinus*) i *Acacia sellowiana*, que, a més de recuperar aquests parterres, han permès naturalitzar-los.

PLAÇA GAL·LA PLACÍDIA →

En aquesta plaça també s'han hagut de fer noves plantacions per recuperar els parterres fets malbé pels gossos que els propietaris deixen córrer deslligats. Les espècies triades han estat l'esparreguera de jardí (*Asparagus densiflorus*), *Viburnum odoratissimum*, l'aràlia del Japó (*Fatsia japonica*) i el pitòspor nan (*Pittosporum tobira nana*).

← PLAÇA DEL SOL

Els arbres constitueixen un dels elements més destacats del verd de Barcelona, i això és possible gràcies als constants treballs de manteniment i millora. Així, a la pl. del Sol, els plàtans (*Platanus x hispanica*) han estat substituïts per una espècie més resistent i molt ornamental, tant per les fulles com per la floració: la magnòlia (*Magnolia grandiflora*), ja existent a la resta de la plaça.

MILLORA DEL VERD

Les jardineres són un element que permet multiplicar el verd de la ciutat en qualsevol espai. A les que hi ha a la pl. Rius i Taulet, s'hi han plantat margallons (*Chamaerops humilis*), i també s'ha plantat aquesta palmera autòctona a les 23 jardineres que ornamenten el c. Torrent de l'Olla.

PLAÇA JOSEP PALLACH →

Les últimes intervencions que s'han fet en l'arbrat d'aquesta plaça han estat feines de poda de manteniment de 57 moreres (*Morus alba*) i de poda de realçament de 59 pins pinyers (*Pinus pinea*).

← POSADA A PUNT DE PARTERRES

Aquesta és la tipologia de verd més fràgil, perquè és la que està més a prop de la gent. Això obliga a fer-hi freqüents treballs de millora i manteniment. Al districte d'Horta-Guinardó s'han fet feines de reenebat i resseminat als més de 6.000 m² de parterres dels Jardins de Pedro Muñoz Seca i als parterres que ornamenten la pl. Palestina, els c. Lledoner i Sinai i la Casa Groga.

AVINGUDA AIGUABLAVA →

En els enjardinaments elevats que ornamenten aquesta via, s'hi han fet feines de condicionament i posada a punt, que han consistit en la millora de la terra de tot l'espai verd, la poda de les espècies arbustives –llessamí blau (*Plumbago auriculata*) i *Senecio macroglossum*– i la plantació de noves espècies en els espais buits de vegetació: *Hebe salicifolia*, romaní (*Rosmarinus officinalis*), pitòspor (*Pittosporum tobira*), *Teucrium fruticans*, llentiscle (*Pistacia lentiscus*), tamariu (*Tamarix gallica*), *Ligustrum texanum*, *Euryops virgineus*, *Raphiolepis indica*, esparreguera (*Asparagus sprengeri*), *Aptenia cordifolia* i heura (*Hedera helix*). També s'hi ha instal·lat reg per degoteig.

ESTALVI D'AIGUA

Amb l'objectiu de reduir al mínim imprescindible el consum d'aigua per al reg i millorar l'estat vegetatiu de la gespa s'ha instal·lat reg programat per aspersió als parterres que hi ha davant del número 32-34 de la rbla. del Caçador i del número 24 del c. Castor, i als parterres situats a la part d'aquest carrer que limita amb el Parc de la Guineueta.

PLAÇA FERRAN REYES I ENTORN →

En aquesta plaça s'ha fet una actuació integral de millora del verd, que també s'ha fet extensiva a tot l'entorn. Els treballs han consistit en la poda de formació dels arbustos, la poda de realçament i neteja de l'arbrat, la preparació del sòl i la sembra de gespa, la plantació d'arbrat i arbustos –mirabolans (*Prunus cerasifera*), pins pinyers (*Pinus pinea*), pollancre gavatxos (*Populus nigra italica*), pitòspors (*Pittosporum tobira*), *Pyracantha angustifolia*, baladres (*Nerium oleander*) i *Juniperus horizontalis*–, l'aportació de sauló al paviment tou i el condicionament del mobiliari urbà. Al c. Biscaia, entre el c. Palència i l'av. Meridiana, s'ha hagut de remodelar una jardinera, molt afectada pel mal ús, que ha estat substituïda per paviment dur i tres escocells on s'han plantat tres washingtonies (*Washingtonia filifera*), i s'ha fet la poda de neteja, aclarida i realçament de l'arbrat, tant en aquest carrer com al c. Bofarull, entre Navas de Tolosa i Biscaia. A la pl. Islàndia, el mal ús de la gespa ha obligat a col·locar rocalla en els parterres i a plantar-hi arbustos: savines (*Juniperus sabina*) i tamarius (*Tamarix gallica*). També s'ha fet una poda de neteja, aclarida i realçament de l'arbrat.

PLAÇA DEL CONGRÉS EUCARÍSTIC-FELIP II →

S'han remodelat els parterres d'arbustos que hi ha en aquesta zona. L'actuació ha consistit en el trasplantament dels arbres i arbustos a altres zones de la ciutat i la creació d'un parterre pla ornamental on s'han implantat pans de gespa, s'ha fet una sanefa amb grava gruixuda i s'ha instal·lat reg programat.

← PARC DEL POBLENOU

A la mitjana que hi ha al c. Llacuna s'han plantat arbustos procedents de recuperació d'altres zones de la ciutat: abèlies (*Abelia floribunda*), *Viburnum odoratissimum* i murtres (*Myrtus communis*). També s'hi ha instal·lat reg programat.

PARC DE DIAGONAL MAR →

L'Illa del Bosc s'ha enjardinat amb gespa d'ombra i sófores (*Sophora japonica*) i s'hi ha instal·lat reg per aspersió.

PARC DE SANT MARTÍ

S'han desbrossat els 3.650 m² de talussos que hi ha en aquest parc.

Els parcs del Fòrum: mirant al mar

Text:
Helena Encinas

L'horitzó litoral de Barcelona ha canviat. Amb la inauguració del Fòrum Universal de les Cultures, el 9 de maig, la ciutat mira encara més al mar. La creació de tres nous espais verds (el passeig de García Faria, el Parc dels Auditoris i el Parc Litoral Nord-est del Besòs) i d'una zona de banys permetrà als barcelonins no tan sols gaudir del paisatge i ensumar l'olor marina, sinó també descobrir una nova zona de la ciutat.

Des de començaments de la dècada dels vuitanta, Barcelona ha experimentat un important procés de transformació urbana del territori. Entre les diferents fases d'aquesta evolució destaca la recuperació del front litoral de la ciutat, que va tenir un impuls transcendental amb motiu de la celebració dels Jocs Olímpics del 92. La reordenació urbanística del front litoral del Besòs, que està situat al sud de la

desembocadura del riu, és la nova etapa. L'abast d'aquest projecte afecta 214 hectàrees, una superfície cinc vegades més gran que la Vila Olímpica.

La recuperació urbana de l'àrea situada als termes municipals de Barcelona i Sant Adrià de Besòs al sud de la desembocadura del riu s'està desenvolupant en el marc del Projecte Urbanístic del Front Litoral Besòs Barcelona 2004, un dels objectius del qual és garantir la qualitat ambiental i un nivell òptim d'accessibilitat de les diferents actuacions. La creació dels tres nous parcs i de la zona de banys té com a finalitat transformar aquesta part de la ciutat en un nou espai d'ús públic i incorporar-la paisatgísticament en l'entorn natural, en aquest cas, a la vora del mar. Des del punt de vista del verd, s'ha recuperat una idea d'unitat i de continuïtat entre les superfícies més urbanes i els parcs. El resultat és, doncs, un *collage* que s'integra amb la resta de la ciutat.

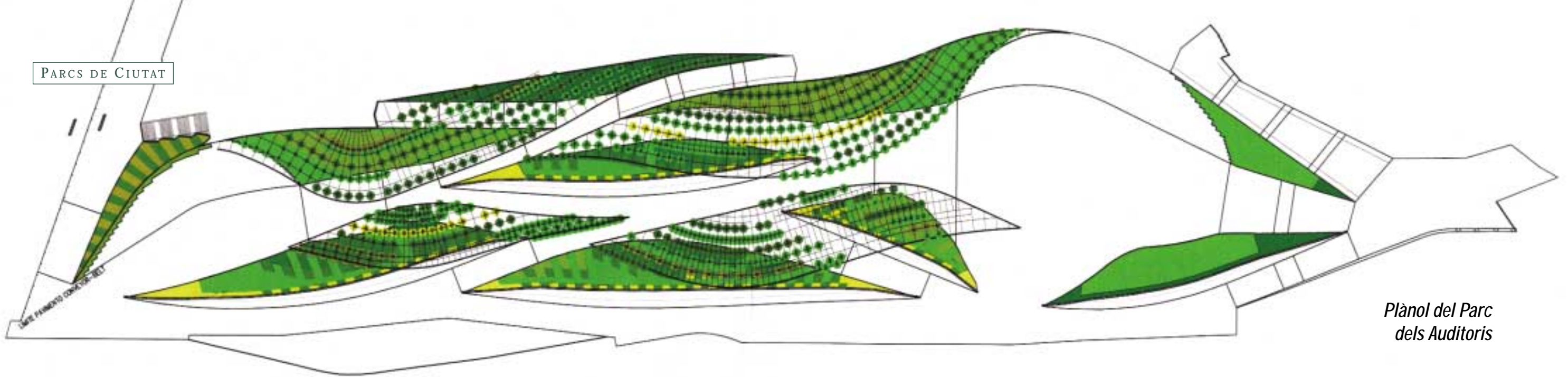
**La creació de tres nous parcs i d'una zona de banys
permetrà als barcelonins gaudir del paisatge i
descobrir un nou espai de la ciutat**

Imatge virtual del Parc dels Auditoris

*Plànol del Parc
dels Auditoris*

*Imatge virtual aèria de l'espai
que ocuparà el Fòrum 2004*

*Imatge virtual del
pg. García Faria*

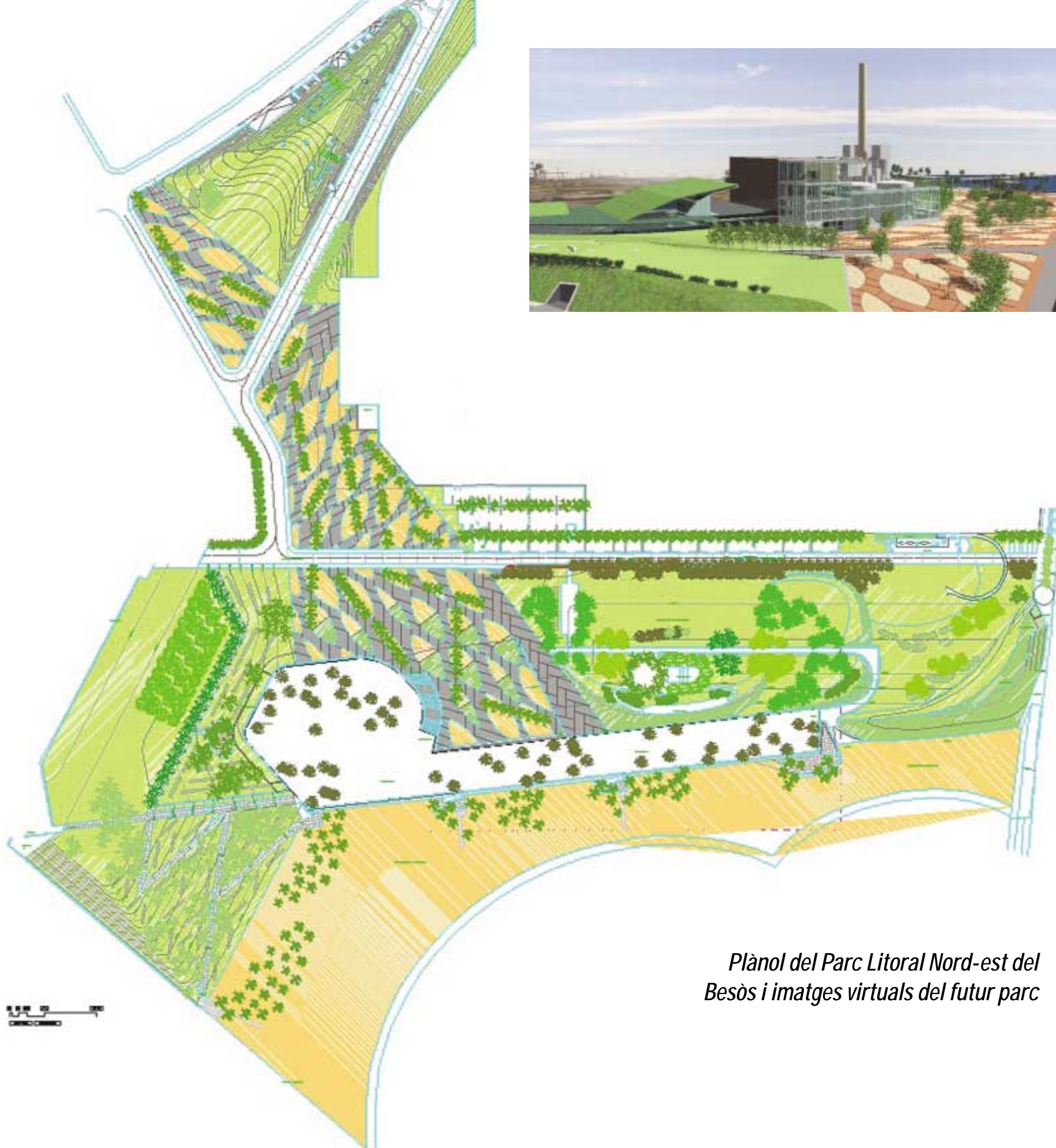

Zona dels Auditoris

Zona de banys

Plànol del Parc Litoral Nord-est del Besòs i imatges virtuals del futur parc

**El passeig de
García Faria,
amb 1.300 m de
llargada i 40
d'amplada,
enllaça els
parcs del
Poblenou i de
Diagonal Mar**

GARCÍA FARIA: UN PASSEIG DE LLARG RECORREGUT
Aquest passeig, que té el punt d'origen al carrer Bilbao i que acaba al carrer Josep Pla, de fet, enllaça el Parc del Poblenou, construït el 1992, i el de Diagonal Mar, que va veure la llum fa dos anys. Al llarg dels seus 1.300 metres de llargada i 40 d'amplada es pot observar la combinació d'arquitectura, topografia i vegetació que configura aquesta gran zona verda, que acull prats, sorrells, un passeig mirador i diferents equipaments d'oci. Amb la urbanització del passeig de García Faria, els arquitectes Joan Pere Ravetllat i Carme Ribas han recuperat l'espai situat sobre l'aparcament d'automòbils que hi ha al costat de la Ronda Litoral. Un circuit de *fitness*, zones de jocs infantils i un *biceberg* (el primer pàrquing robotitzat subterrani que s'instal·larà a Barcelona, amb capacitat per a 46 bicicletes) completen l'oferta d'aquest nou espai verd.

El verd, organitzat en faixes, s'ha creat amb espècies adequades a la situació del

passeig, a primera línia de mar i sense elements construïts que protegeixin la vegetació. Als parterres que s'aboquen cap al passeig, s'hi han plantat gramínies de diferents alçades i tamarius, i als parterres amb doble pendent, s'hi ha sembrat gespa al vessant abocat cap al mar i una massa de baladres al vessant oposat. En algunes zones estratègiques hi ha petits bosquets de moreres sobre un tapis d'heura que són

---

Els nous parcs i la zona d'influència del Fòrum s'enjardinaran amb 5.250 arbres i palmeres i amb gairebé 200.000 plantes arbustives i entapissants

---

àrees d'ombra. Les palmeres s'han plantat com a arbres singulars, en grups de dos o tres. L'enjardinament també inclou margallons, mimoses i plantacions d'espígol.

EL PARC QUE AMAGA DOS AUDITORIS

Tot caminant pel passeig de García Faria arribem a l'Esplanada del Fòrum, el nus que, a través d'una passarel·la, ho lliga tot: l'edifici Fòrum, el centre de convencions i el nou port esportiu amb els parcs, la zona de banys i una part del Parc Litoral Nord-oest. Entre l'Esplanada del Fòrum i el mar, hi trobem un espai verd de 4 hectàrees: el Parc dels Auditoris. Alejandro Zaera ha dissenyat aquest espai públic a partir de les característiques que presenten les dunes costaneres, reproduint un paisatge típic de l'àrea mediterrània. Les diverses zones del parc es relacionen mitjançant rampes diagonals, inspirades en les cintes transportadores dels aeroports, que permeten una suau transició entre els diferents nivells previstos. A més a més, amagats, hi ha dos auditoris, amb capacitat per a 8.500 i 3.500 persones, que permetran el desenvolupament d'espectacles i esdeveniments a l'aire lliure, amb el mar com a teló de fons. Vist des de la ciutat, la imatge que genera el Parc dels Auditoris és la d'un gran mantell verd, ple de gramínies de port baix, gespa i una arbreda on l'espècie majoritària és la morera.

UNA PISCINA DE MAR

El Parc dels Auditoris introdueix el vianant a la zona de banys, un projecte de l'arquitecta Beth Galí. Aquest espai compta amb instal·lacions especials relacionades amb els banys d'aigua de mar i ofereix una alternativa diferenciada de les possibilitats que brinden actualment les platges del front litoral de Barcelona. Així, aquest nou espai disposa de dues zones de mar controlades de poca profunditat, a les quals s'accedeix a través d'escalinates o rampes, i d'un gran espai a recer de l'efecte dels vents, proveït

El Parc dels Auditoris s'ha dissenyat a partir de les característiques que presenten les dunes costaneres, reproduint un paisatge típic de l'àrea mediterrània

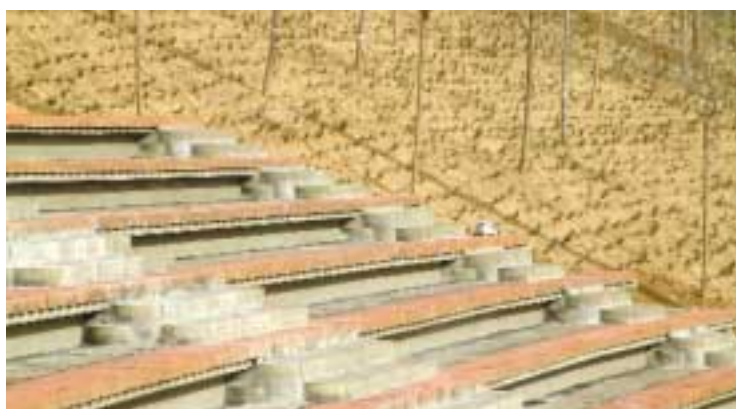
d'equipaments de serveis i vestidors. Aquesta àrea s'ha protegit de l'onatge amb la construcció d'una illa artificial, l'illa Pangea, situada a 60 metres de la costa i que acull una platja de sorra artificial a la qual es pot accedir nedant.

L'ÚLTIMA PLATJA DE BARCELONA

Amb 11 hectàrees de superfície, l'espai verd més gran de la zona Fòrum, el Parc Litoral Nord-est –encara per batejar–, es connecta amb aquest indret a partir d'una passarel·la que fa de pont entre el Fòrum i el parc. La urbanització d'aquesta zona verda, que comptarà amb espècies vegetals com acàcies, moreres, bellaombres, palmeres i tamarius, farà possible la regeneració d'un ampli sector situat al costat de la desembocadura del riu Besòs (actualment inaccessible per als ciutadans a causa de les instal·lacions industrials presents) i connectarà els barris existents amb el mar, el futur port esportiu i el parc fluvial. D'altra banda, els arquitectes Iñaki Ábalos i Juan Herreros, responsables del projecte, han recuperat la que serà l'última platja de Barcelona, de 500 metres, al costat del nou port

marítim. El parc comptarà amb diferents espais d'ús lúdic, com àrees de descans i punts de trobada, esplanades de jocs i esports, itineraris per a vianants i "carrils bici", i zones arbrades i protegides del vent.

Ens trobem, doncs, davant de tres nous parcs que no tan sols seran protagonistes importants al llarg dels 141 dies que durarà el Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004, sinó que, més enllà d'aquest esdeveniment cultural, quedaran per al futur. En aquest cas, mirant al mar. ■

Fòrum Barcelona 2004: una cita per a les persones que volen un món millor

El Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004 és un nou esdeveniment internacional que convoca persones i col·lectius perquè busquin a través del diàleg fórmules que ens permetin avançar cap a un món sense violència, més sostenible i amb més justícia social. Tres eixos temàtics (desenvolupament sostenible, diversitat cultural i condicions per a la pau) estructuraran tota la programació de l'esdeveniment, que serà un punt de trobada perquè els ciutadans i ciutadanes es reuneixin, dialoguin i es coneguin els uns als altres. Aquest nou esdeveniment se celebra per primer cop a Barcelona, del 9 de maig al 26 de setembre del 2004, i, en endavant, tindrà lloc cada quatre anys en una gran ciutat. És una cita per a totes les persones que desitgen un món millor i que volen celebrar la diversitat i la convivència a través del diàleg, la reflexió, la participació i també la diversió.

Els reptes i les tensions generats per la globalització han fet néixer arreu del món una demanda d'instàncies de diàleg per afrontar aquesta situació des de diferents perspectives. El Fòrum vol donar resposta a aquesta demanda i constituir un punt de trobada perquè els ciutadans es reuneixin, dialoguin i es coneguin els uns als altres. Els fonaments en els quals es basa són la Declaració Universal dels Drets de l'Home i els valors i principis de les Nacions Unides, a partir dels quals s'estableix l'agenda de principis i valors del Fòrum.

Al llarg dels 141 dies de durada se celebraran congressos, espectacles, festivals, exposicions i activitats de tota mena. L'epicentre serà el Recinte del Fòrum, la zona de Barcelona on l'avinguda Diagonal arriba al mar, que ha estat objecte d'una profunda reforma urbanística. A més, les seves activitats s'escamparan per tota la ciutat –en forma d'exposicions, concerts i espectacles– i es podran seguir a tot el món gràcies a les noves tecnologies de la informació i la comunicació.

Tota l'activitat del Fòrum gira al voltant de tres grans nuclis temàtics: el desenvolupament sostenible, la diversitat cultural i les condicions per a la pau. Els temes han estat escollits perquè recullen els grans reptes que es planteja la

humanitat a l'inici del segle XXI. El primer posa l'accent en els límits dels recursos de la Terra; el segon, en la consciència de les diferències com a identitat compartida i patrimoni comú, i el tercer s'orienta cap a la necessitat de canalitzar els conflictes per vies no violentes.

El Fòrum es proposa transmetre aquesta agenda de principis i valors a un públic massiu i heterogeni. Tots els elements que integren el programa, dels Diàlegs –debats i congressos internacionals– als jocs infantils, passant per les actuacions, les instal·lacions expositives o la restauració, contenen en alguna mesura aquests tres temes. L'objectiu és que fins i tot el visitant menys conscienciat pugui gaudir durant la seva visita i, alhora, rebre estímuls que li facin néixer nous interessos.

Els Diàlegs constitueixen la peça clau del Fòrum en el terreny de les idees. Hi participaran especialistes i entitats de tot el món, que posaran els temes centrals a l'abast dels ciutadans i tractaran qüestions com l'educació, la visió de gènere, les tecnologies o els valors i drets del ciutadans. El Recinte del Fòrum serà l'emplaçament d'aquests Diàlegs i acollirà també el gros de l'oferta destinada al gran públic: exposicions, espectacles i activitats de tota mena. Quant a les primeres, n'hi haurà quatre de grans dimensions: *Habitar el món* (sobre la sostenibilitat), *Veus* (sobre la comunicació i la diversitat lingüística), *Ciutats-Cantonades* (sobre les ciutats com a punt de trobada) i *Els guerrers de Xi'an* (plantejada a partir d'aquest descobriment arqueològic, sobre la voluntat humana de transcendir la mort).

Altres ofertes permetran que el visitant conegui bones pràctiques que funcionen en algun lloc del planeta, comprar, menjar i beure, participar en tallers, assistir a espectacles i visitar instal·lacions i exposicions de petit format. La programació d'espectacles inclou artistes vinguts d'arreu del món, amb una mostra molt àmplia de tota mena d'arts escèniques i de música.

Estem ultimant els preparatius d'aquest nou esdeveniment, que reforçarà a escala mundial la imatge de diàleg i tolerància que tenen la nostra ciutat i el nostre país. ■

Jordi Oliveras
director general del
Fòrum Barcelona
2004

Tota l'activitat del Fòrum gira al voltant de tres grans nuclis temàtics: el desenvolupament sostenible, la diversitat cultural i les condicions per a la pau

---

El Viver Urbà Vertical: un nou concepte de jardí en l'espai públic

Aquest projecte, guanyador del primer premi del concurs Racons Públics, convocat pel Foment de les Arts Decoratives (FAD) i el Districte de Ciutat Vella amb motiu de l'Any del Disseny per millorar el casc antic barceloní, té com a principals característiques els criteris ambientals del seu disseny, la consecució de més verd amb menys manteniment públic i l'originalitat de les seves possibilitats de negoci.

S'han readaptat usos existents, com els vivers i els hivernacles, considerant, però, les necessitats de la ciutat i del lloc específic

El racó proposat per fer-hi el Viver Urbà Vertical és un espai triangular situat al c. Comtal, molt a prop de la Via Laietana, al districte de Ciutat Vella; un espai amb problemes de marginalitat, perquè es tracta d'una mena de carreró sense sortida, amb una paret mitgera de gran alçada, totalment cec i desaprofitat en un dels seus costats. Els autors del projecte, els arquitectes Ruben Wodovosoff i Anat Kleinmann, es van plantejar la readaptació d'usos existents, com els vivers i els hivernacles, considerant, però, les noves necessitats de la

ciutat i del lloc específic, per la qual cosa es va proposar un ús vertical.

Així, doncs, es tracta d'un viver vertical adossat a la paret mitgera existent i que la cobreix amb una estructura molt estreta de metall i vidre d'1,5 m de profunditat per 15 m d'alçada i 25 m de llargada. El viver està format per una planta baixa més quatre nivells, comunicats a través d'escales i muntacàrregues, i amb passarel·les on es conreen plantes i flors que es venen a la planta baixa. D'aquesta manera s'aconsegueix un gran aparador vegetal, un jardí vertical que s'explo-

El projecte del Viver Urbà Vertical està situat al c. Comtal, molt a prop de la Via Laietana, al districte de Ciutat Vella. Es tracta d'un espai triangular que forma una mena de carreró sense sortida

---

En aquest projecte es va donar prioritat als criteris sostenibilistes, ja que s'aprofiten de manera racional els espais disponibles desenvolupant-hi usos compatibles i necessaris

---

taria comercialment en règim de concessió per crear un espai verd per a la ciutat sense que això representés cap mena de despesa de manteniment per a l'ajuntament. Per al reg, el projecte preveu l'ús d'aigua de pluja i el degoteig, i l'electricitat es produiria a partir de l'energia solar amb col·lectors.

En aquest projecte es va donar prioritat als criteris sostenibilistes, ja que s'aprofiten

de manera racional els espais disponibles desenvolupant-hi usos compatibles i necessaris, i la concentració d'activitats permet un estalvi en infraestructures, sòl, desplaçaments i inversions econòmiques. També es va voler afavorir la creació de nous projectes fàcilment autogestionables i automantenibles que no requerissin manteniment municipal. Un nou concepte de

negoci que reuneix en un mateix espai el cultiu, l'exposició i la venda. Una altra de les possibilitats proposades pels autors del projecte consisteix que el Viver Urbà Vertical sigui utilitzat com a laboratori per les escoles d'agronomia i biologia.

El Viver Urbà Vertical és un dels projectes que van ser exposats al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya durant de la tercera Biennal Europea del Paisatge de Barcelona, i se'n podrà veure una maqueta en el Fòrum de les Cultures 2004. ■

Es tracta d'un gran aparador vegetal, un jardí vertical per ser explotat comercialment en règim de concessió per crear un espai verd a la ciutat sense que això comporti despeses de manteniment municipals

---

El programa l'Escola al Fòrum

El setembre del 2002, el conseller delegat del Fòrum, Jaume Pagès, va encarregar a Marta Mata l'impuls de la participació de les escoles en el Fòrum Barcelona 2004. A partir de llavors hem treballat en equip per organitzar i dur a terme el programa l'Escola al Fòrum.

Durant el primer trimestre i part del segon del curs 2003-04 s'han treballat a l'escola, encara més que en altres cursos, els valors del Fòrum

El desenvolupament sostenible i el diàleg intercultural com a condicions de la pau, eixos a l'entorn dels quals girarà tota l'activitat del Fòrum, són temes que l'escola treballa, ja que els valors inherents a aquests tres eixos són també inherents a l'educació. Calia, doncs, fer convergir aquests objectius comuns a l'escola i al Fòrum de manera que impulsessin mútuament la reflexió sobre els temes propis de cada un dels eixos.

El Departament d'Ensenyament ha col·laborat des del primer moment amb el programa, posant a disposició tant la seva xarxa telemàtica com els Centres de Recursos Pedagògics, tots dos imprescindibles per arribar de manera correcta a tots els centres.

Va ser a través de les pàgines *web* del departament i del Fòrum, convenientment enllaçades, com es va arribar a les escoles i els instituts per oferir-los un conjunt de propostes de treball i demanar-los que enviessin els treballs que haguessin elaborat sobre els eixos del Fò-

rum, tant si els havien fet a partir de les propostes del programa com d'altres activitats que cada grup classe hagués considerat. A les propostes plantejades al *web*, s'hi va afegir la trama de material de cada nivell a tots els centres.

DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA

Durant el primer trimestre i part del segon del curs 2003-04 s'han treballat a l'escola, encara més que en altres cursos, els valors abans esmentats, i els nois i noies han fet sentir la seva veu a través dels treballs fets i han col·laborat així amb moltes persones que també hi reflexionen aportant-hi el punt de vista dels membres més joves de la societat. D'altra banda, en aquesta ocasió, el Fòrum ofereix als centres educatius l'oportunitat, que no es dona amb freqüència, de mostrar a la societat en general allò que s'hi treballa de manera constant, en una exposició que es fa al recinte del 9 de maig al 18 de juny.

Amb aquest rerefons i amb el lema *El món on visc i el món on m'agradaria viure*, l'equip que hem preparat les propostes per a escoles i instituts hem volgut partir de la feina que mestres i professors ja fan, sense donar-los-en més, i recollir-ne els resultats; aconsellar que el treball dels valors es faci partint de l'activitat, amb tots els llenguatges possibles i relacionats entre si –oral, escrit, informàtic, audiovisual i artístic (plàstic, teatral, musical, etc.)–, i aprofitar al màxim materials i activitats ja existents. També s'han proposat una sèrie d'activitats per a cada nivell d'edat, a través de les pàgines *web* del Fòrum i del Departament d'Ensenyament de la Generalitat convenientment enllaçades; s'ha enviat a tots els centres de Catalunya material adequat a cada grup d'edat i a les propostes de treball fetes, i s'han demanat als grups classe i als centres, amb la col·laboració inestimable dels Centres de Recursos Pedagògics, els resultats del treball.

Fruit d'aquesta feina, s'ha inclòs en la recollida de resultats tot treball fet al voltant dels eixos del Fòrum, fos quina fos l'activitat o el plantejament a partir dels quals s'hagués elaborat; s'han mostrat a través d'un enllaç des de la pàgina *web* que conté el programa aquelles activitats que els centres han creat i realitzat, sempre que constin al *web* del mateix cen-

tre i se'ns fes saber, i s'ha proposat que, per Sant Jordi, cada centre celebri una festa amb format Fòrum (diàlegs, exposicions, representacions, concerts, resultats del treball) i hi convidi les famílies i el veïnat, de manera que la comunitat educativa pugui veure la feina feta. Finalment, al Fòrum s'exposaran i es publicaran en diferents suports, segons cada cas, els resultats obtinguts, per veure'ls tots junts i mostrar-los als visitants.

La proposta de treball a Educació Infantil i Primària es va centrar en contes i cançons, com a activitats que conformen una part fonamental de l'activitat escolar en aquest tram d'edat. Pel que fa a Secundària, es va plantejar el treball en forma de crèdits, i es va enviar material als centres, a més de proposar un conjunt d'activitats en el web. D'altra banda, es demanaven als nois i noies enregistraments en vídeo al voltant dels valors esmentats.

COL-LABORACIÓ INSTITUCIONAL

La col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona en el programa l'Escola al Fòrum es concreta en la coordinació de dues trobades de cloenda al recinte del Fòrum. Una està relacionada amb el treball de l'Agenda 21 Escolar i els temes de sostenibilitat, amb totes les escoles de Catalunya que ho hagin fet i hi vulguin participar, per posar en comú els resultats de la feina feta. El Centre de Recursos Barcelona Sostenible, de la Regidoria de Medi Ambient, és, concretament, el que coordinarà aquesta trobada. L'altra trobada és la del procés de participació dels nois i noies de totes les ciutats que tinguin un organisme que treballa aquest aspecte i vulguin participar en aquesta posada en comú. La coordinació d'aquesta activitat anirà a càrrec de la Direcció de Serveis Educatius de l'Institut d'Educació de Barcelona.

LA FEINA FETA

Pel que fa als resultats, fins al 31 de gener de 2003 hi va haver temps de lliurar-los. S'han recollit més d'11.000 textos (d'un màxim de 400 paraules cadascun), més de 4.000 dibuixos, al voltant de 1.300 realitzacions plàstiques, una cinquantena de propostes de representació o concert al recinte del Fòrum i uns seixanta vídeos fets per nois i noies de Secundària. La selecció d'aquests resultats es va fer el cap de setmana 14 i 15 de febrer, a la Fundació Àngels Garriga, a Saïfores, al Baix Penedès, amb un

centenar de mestres i professors voluntaris, als quals el Fòrum els ha pagat el viatge i l'estada i els ha donat una entrada per tres dies al recinte.

Alguns dels dibuixos i textos s'exposaran al Fòrum, que també elaborarà, en CD-ROM i en publicacions convencionals, la col·lecció *Paraules per la pau, vocabulari de la sostenibilitat, la diversitat i la pau*, on cada paraula anirà acompanyada de frases que la continguin, escrites pels nois i noies o dites pels infants. L'exposició dels treballs estarà situada en un espai proper a l'entrada del Fòrum del 9 de maig al 18 de juny. A més dels nois i noies de les escoles, la podrà visitar, juntament amb moltes altres realitzacions que es mostraran al recinte, tothom que vagi al Fò-

---

S'han recollit més d'11.000 textos, més de 4.000 dibuixos, al voltant de 1.300 realitzacions plàstiques, unes 50 propostes de representació al recinte del Fòrum i uns 60 vídeos

---

rum. La visita dels nois i noies al Fòrum acabarà d'arrodonir el treball fet, perquè hi podran veure exposicions, espectacles i concerts, i participar en cercaviles, tallers i jocs de tot tipus. Tot al voltant dels eixos de la sostenibilitat, la diversitat cultural i la pau.

El Fòrum de les Cultures Barcelona 2004 és un nou esdeveniment que tractarà qüestions que el segle XX ha llegat al XXI i sobre les quals cal reflexionar i prendre posició per ordenar-les i resoldre-les. Les escoles i instituts poden contribuir d'una manera especial a fer aquesta reflexió. ■

Maria Josep Udina
de l'equip del programa l'Escola
al Fòrum

El Fòrum 2004 tractarà qüestions que el segle XX ha llegat al XXI i sobre les quals les escoles i instituts poden contribuir a reflexionar d'una manera especial

---

Punts de sutura

La transformació del Sector Litoral Besòs ha suposat canvis en el Pla General Metropolità vigent, que han fet possible intervenir en un espai de dues-centes hectàrees

A la dreta, nova zona de bany

El primer pas en la recuperació de la costa barcelonina es va fer amb els Jocs Olímpics. Ara, dotze anys després, la ciutat culmina la conquesta del seu litoral. La intervenció, en el doble vessant urbanístic i ambiental, arrenca allà on havien acabat les obres del 1992 i s'estén fins al municipi de Sant Adrià de Besòs. Una combinació de creixement demogràfic, industrialització i urbanització deficient havia deixat ferides obertes en aquesta zona. El resultat: desarticulació del territori, infraestructures hostils al gaudi ciutadà, marginació social i destrucció del medi.

El Besòs, avui, per primer cop des de fa molt temps, no està extremament contaminat

de nous equipaments i àrees de lleure en terrenys guanyats al mar, i la integració de les infraestructures existents (depuradora, incineradora i tèrmiques) en el paisatge urbà. Altres actuacions són la prolongació de la Diagonal fins al nou port de Sant Adrià i la connexió de la ciutat de Barcelona amb aquest municipi a través d'un passeig marítim. Les intervencions ambientals s'orienten a un seguit d'àmbits que fins fa poc presentaven grans deficiències.

MENYS CONTAMINACIÓ

En els darrers temps s'ha aconseguit disminuir progressivament el nivell de contaminació. Això s'ha fet instal·lant dispositius de depuració de gasos àcids, dioxines i partícules en suspensió a la planta de tractament de residus sòlids urbans fins a ajustar-ne els nivells d'emissió molt per sota del que marca la normativa establerta. Aquesta mateixa planta ha estat completament remodelada per incrementar-ne l'eficiència, i aprofitarà la calor residual produïda per a la climatització de les instal·lacions del Fòrum.

Per altra banda, Gas Natural i Endesa han posat en marxa dues plantes d'energia elèctrica de cycle combinat, de 400 MW cadascuna, que substituiran una part de les dues centrals tèrmiques convencionals existents. Les centrals de cycle combinat utilitzen com a combustible principal el gas natural, menys contaminant que els derivats del petroli, i suposen una reducció important d'alguns contaminants, com els

òxids de nitrogen, l'òxid de sofre i el diòxid de carboni, entre d'altres. També tenen un rendiment més elevat que les centrals tèrmiques convencionals; això vol dir que per cada unitat d'energia produïda necessiten menys combustible.

AIGÜES MÉS NETES

La conca del Besòs ha estat un paradigma de la degradació dels recursos hídrics. La recuperació d'aquest espai fluvial va començar, en una primera fase, en el tram que va del pont de Montcada al pont del Molinet, i actualment es desenvolupa la segona fase, des d'aquest darrer pont fins a la desembocadura.

Tots aquests treballs han suposat intervencions en estacions depuradores d'aigües residuals –la situada a prop de la desembocadura ha quedat totalment integrada en el subsòl de les instal·lacions del Fòrum– i l'establiment d'una planta de tractament de fangs. Les millores aconseguides són remarcables. Pel que fa a la qualitat fisicoquímica de les aigües, assenyala-ha per l'índex ISQA, en una escala de 0 a 100 (0 correspon a aigües totalment contaminades, i 100, a aigües netes), l'any 1990, el valor era de 4 i el 2000 se situava en 59. El Besòs, avui, per primer cop des de fa

---

**S'han posat en
marxa dues
plantes
d'energia
elèctrica de
cicle combinat,
que acabaran
substituint les
dues centrals
tèrmiques i que
suposen una
reducció
important de
contaminants**

---

*A dalt, central tèrmica,
i, a baix,
desembocadura del
Besòs. Les intervencions
han permès corregir els
dèficits ambientals
de la zona*

molt temps, no està extremament contaminat. La presència incipient d'organismes vius ho confirma de manera inequívoca.

Per completar la recuperació ambiental del Besòs se n'ha millorat la capacitat hidràulica, cosa indispensable en un riu que pot augmentar de cabal sobtadament. Igualment, s'han guanyat per a l'ús ciutadà, en condicions de seguretat, àmplies zones de l'espai canalitzat, amb l'emblemàtica retirada de les torres d'alta tensió, i s'ha recuperat i naturalitzat el tram de la desembocadura, fet que, juntament amb la recuperació de la platja, afavorirà la presència d'aus. Altres realitzacions en curs són el tractament de les aigües pluvials abans d'arribar al mar i l'increment de l'aprofitament dels aquífers per a usos de reg i neteja viària, cosa que implica estalviar cada cop més aigua potable.

EL NOU LITORAL

Els ecosistemes marins de la costa s'han deteriorat pels continus vessaments. L'estratègia ha passat per eliminar l'abocament de fangs en el medi marí, tractant-los en una planta d'assecatge, i de les aigües de pluja provinents tant del clavegueram com del mateix Besòs. La recuperació dels fons marins s'afavorirà amb l'enfonsament de 359 esculls artificials en una àrea de deu quilòmetres quadrats per

incrementar-hi la presència d'espècies marines, que ajudaran a regenerar els fons.

El nou litoral comporta també un nou traçat de la costa, que ha estat àmpliament divulgat per les recents fotografies aèries. La construcció del port esportiu i els terrenys guanyats al mar han afavorit la creació de nous parcs, passejos i zones de bany, que els barcelonins podran descobrir amb motiu del Fòrum 2004. A tot aquest conjunt, s'hi haurà d'afegir en el futur l'enorme plataforma que haurà de rebre el zoo marí.

ENERGIA I RESIDUS

A part de les noves centrals de cicle combinat ja esmentades, el Sector Litoral Besòs comptarà amb una enorme central fotovoltaica. El seu disseny, de gran impacte, en fa una autèntica escultura urbana i, per les dimensions, és un nou símbol de la ciutat. Generarà per a la xarxa elèctrica de Barcelona un total d'1,8 GWh/any i estalviarà

A l'esquerra, enfonsament d'esculls artificials per a la recuperació dels fons marins.

A la dreta, retirada de torres d'alta tensió de la llera del Besòs

S'ha construït una xarxa de més de 4.000 metres de canonades per a la recollida pneumàtica de residus

emissions de CO₂, que contribueixen a l'escalfament global. Gràcies a la seva inclinació, actuarà com una gran pèrgola sobre la plaça del Fòrum i aconseguirà una climatització natural. Una altra energia renovable present a la zona serà el biogàs, resultat de la combustió de la matèria orgànica provinent de la planta de tractament integral de residus municipals o Ecoparc, amb capacitat per tractar 400.000 tones de residus l'any. L'Ecoparc els convertirà en energia. Això reduirà la quantitat de residus per incinerar, amb el consegüent benefici ambiental. Aprofitant les obres del Fòrum s'ha construït al Sector Litoral Besòs una xarxa de més de 4.000 metres de canonades per a la recollida pneumàtica de residus, que seran conduïts a una central soterrada en un talús del nou Parc del Litoral. Una prova més que la convivència entre infraestructures i lleure és possible. ■

Albert Punsola

LA GESTIÓ AMBIENTAL DEL FÒRUM

El Fòrum 2004 té en la sostenibilitat una de les seves divises, i això es notarà en tots els aspectes del seu desenvolupament. Els productes a la venda, els obsequis promocionals i els embalatges estaran fets amb materials naturals i/o reciclables. Tant la Haima que ocuparà la Plaça Central com totes les conduccions subterrànies de serveis s'han construït amb materials lliures de PVC. Els residus es minimitzaran substituint els habituals plats i coberts d'usar i llençar per vaixel·la ceràmica i de metall. La recollida selectiva serà omnipresent, i fins i tot hi haurà una deixalleria. Al Fòrum, tant la neteja com el reg es faran amb aigües freàtiques, i s'instal·laran dispositius de regulació de consum d'aigua en aixetes i cisternes. La il·luminació serà possible gràcies a la gran placa fotovoltaica i la climatització de l'edifici Fòrum i del Centre de Congressos provindrà del vapor d'aigua generat a la planta incineradora de residus urbans. No costa endevinar que els vehicles del Fòrum seran elèctrics, tot i que els petits trens que circularan pel recinte rodaran gràcies al biodièsel elaborat amb olis de fregir usats. Tot aquest programa de gestió ambiental serà controlat per experts per comprovar-ne el bon funcionament i introduir-hi millores.

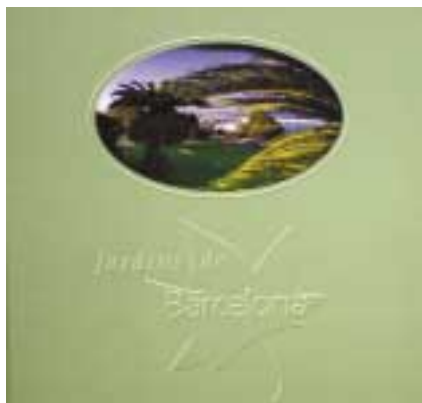

**El Sector Litoral
Besòs comptarà
amb una
enorme central
fotovoltaica que
generarà per a
la xarxa
elèctrica de
Barcelona un
total d'1,8
GWh/any**

Jardins de Barcelona

Presentació de Jardins de Barcelona, a l'Hivernacle del Parc de la Ciutadella

L'11 de febrer, la tercera tinenta d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona i presidenta de Parcs i Jardins va presentar, a l'Hivernacle del Parc de la Ciutadella, el llibre *Jardins de Barcelona*, acompanyada per l'autor, el doctor en Arquitectura Miquel Vidal, i pel director de l'editorial Àmbit, Josep M. Benach. Com s'assenyala en la introducció, aquest llibre, de format sobri i elegant, con-

té la crònica de la creació dels espais verds de Barcelona, que s'han fet a desgrat dels inconvenients que hi han posat una orografia difícil, unes condicions climàtiques no del tot favorables i també, durant força anys, unes circumstàncies històriques singularment adverses. Avui, la ciutat pot presumir de ser una de les més arbrades d'Europa i de comptar amb més de 60 jardins, que ocupen una superfície de més de mil

hectàrees. *Jardins de Barcelona* ens explica com s'han aconseguit tots aquests èxits, descriu els diferents parcs de la ciutat i fa inventari de les espècies més singulars que els poblen. ■

Jardins de Barcelona.
Miquel Vidal i Jordi F. Aguilà.
Ajuntament de Barcelona, amb la col·laboració de Parcs i Jardins. Ed. Àmbit, 2004

Certàmens

IV Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona

Els dies 13 i 14 del maig vinent se celebrarà, al Roserar del Parc de Cervantes, la quarta edició del Concurs Internacional de Roses Noves de Barcelona. Simultàniament, del 10 al 13 del mateix mes tindrà lloc la Setmana de les Roses, i els dies 15 i 16, la Fira de les Roses. Un dels principals objectius d'aquest concurs i de les activitats que se celebren amb aquest motiu és popularitzar el món de les roses i l'estima pel verd urbà. En aquesta quarta edició del concurs, hi competiran un total de 69 varietats de roses, que han estat presentades per obtentors de nou països. ■

Recursos

El patrimoni natural de les costes gallegues

La catàstrofe del *Prestige* no és tan sols una mala notícia colpidora, és, sobretot, un cas del qual podem i tenim l'obligació d'aprendre. És per aquest motiu que, entre altres iniciatives, l'Ajuntament de Barcelona ha editat dos recursos educatius: la guia d'educació ambiental *Aprendre del Prestige*, que pretén contribuir, a través de la informació, a donar orientacions per afavorir un canvi cultural i de model de desenvolupament que aposti per l'estalvi, l'eficiència i les energies renovables, i la làmina *A naturalesa nas costas gallegas*, que té com a objectiu acostar-nos a aquest patrimoni natural i ser una eina de sensibilització sobre les catàstrofes ecològiques. L'aquarel·la que il·lustra la làmina representa un fragment idealitzat de costa gallega, on apareixen algunes de les espècies animals i vegetals que s'hi poden trobar: mamífers, aus, invertebrats, algues i líquens. En totes dues publicacions, hi han col·laborat la Plataforma Nunca Más de Catalunya, la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Thalassia, Galan-

thus, l'Ecoinstitut, l'IES Narcís Monturiol, el Consell de la Joventut i la Creu Roja de Barcelona. Podeu sol·licitar exemplars de la làmina i de la guia al Centre de Recursos Barcelona Sostenible, c. Nil Fabra, 20 08012 Barcelona, tel.: 93 237 47 43. ■

Natura

Més fauna als parcs

Parcs i Jardins de Barcelona continua el seu projecte de naturalització dels parcs de la ciutat. El 22 de març, la tercera tinenta d'alcalde i presidenta d'aquest Institut, Imma Mayol, va deixar anar nous exemplars d'ànec al llac del Parc de Diagonal Mar. L'acció forma part de l'objectiu d'anar introduint fauna autòctona als diferents parcs de Barcelona amb la clara finalitat d'incrementar la biodiversitat a les zones verdes i d'establir amb la seva presència uns bons indicadors de qualitat ambiental. La iniciativa es desenvolupa amb la col·laboració d'Ecoima, Associació per a l'Estudi de l'Ecologia i el Medi Ambient, amb la qual s'ha firmat un conveni per fer el seguiment dels exemplars introduïts i les posteriors campanyes d'educació ambiental. ■

Imma Mayol en un moment de l'alliberament d'ànecs al Parc de Diagonal Mar

Conferències

L'AVENTURA DE LLEGIR: VIURE BÉ SENSE FER MALBÉ

Cicle de xerrades organitzat pel Consorci de Biblioteques de Barcelona al voltant de la sostenibilitat. 3 de juny, a la Biblioteca del Guinardó-Mercè Rodoreda: *Viure bé sense fer malbé*, a càrrec de Teresa Franquesa, responsable de l'Agenda 21 de Barcelona. 9 de juny, a la Biblioteca Clarà: *Energies renovables? S'acaben les energies?*, a càrrec d'Enric Tello, catedràtic d'Història de l'Economia de la UB. 10 de juny, a la Biblioteca de Montbau-Albert Pérez Baró: *La nova cultura de l'aigua*, a càrrec de Narcís Prat, professor de la UB. 15 de juny, a la Biblioteca de Collserola-Josep Miracle: *Consum responsable, consum crític*, a càrrec de Montse Peiron, del Centre de Recerca i Informació en Consum. 18 de juny, a la Biblioteca Ignasi Iglésias-Can Fabra: *Per què hi ha tantes espècies diferents de plantes i animals?*, a càrrec de Martí Boada. 22 de juny, a la Biblioteca Antoni Julià de Campmany: *Minimitzem residus*, a càrrec d'Albert Torras, responsable d'educació ambiental de l'Agència Metropolitana de Residus.

Congressos

CONFERÈNCIA INTERNACIONAL "EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE: PREPARACIÓ DE LA DÈCADA DE LES NACIONS UNIDES (CIDES 2004)"

 Del 19 al 22 de maig, Braga (Portugal)
Informació: Institut d'Educació i Psicologia, Universidade do Minho.

 cieds@iep.uminho
mfreitas@iep.uminho.pt
ldourado@iep.uminho

 253 604240 /604278 /604272

 + 351 253 678 987

VI CONFERÈNCIA EUROPEA DE LA SOCIETAT INTERNACIONAL D'ARBORICULTURA

 Del 9 al 12 de juny, Maastricht (Holanda)

 isa@lgce.nl
 www.isa2004.nl

Centre de Formació del Laberint: cursos tècnics especialitzats

(MAIG-JULIOL 2004)

• **Seguretat i risc laboral en els treballs de jardineria:** normativa bàsica de prevenció de riscos laborals i específica per al sector de la jardineria. Riscos i mesures correctores en els treballs de jardineria.

• **Avançat d'escalada de grans exemplars:** curs de perfeccionament de les tècniques d'accés i desplaçament en els arbres de gran port. Curs pràctic amb demostracions i pràctiques a dalt de l'arbre. Cal haver fet el curs bàsic "Pràctic d'escalada i desplaçament".

• **Llei de sanitat vegetal i normativa europea:** comercialització i ús de productes fitosanitaris. Registre Únic Europeu de Productes Fitosanitaris. Registre d'establiments i serveis plaguicides. Passaport fitosanitari. Noves plagues perilloses en jardineria.

• **Avaluació de l'estabilitat de les palmeres:** biomecànica i estàtica de les palmeres. Metodologies utilitzades. Protocol de diagnòstic i avaluació.

• **Realització i manteniment de jardins aquàtics:** jardins aquàtics integrats en els es-

pais verds, solucions constructives. Vegetació i fauna més adequada per un sistema equilibrat. Directrius de manteniment.

• **Coneixement de plantes (bàsic):** coneixement de 120 espècies ornamentals i els seus cultivars més usuals. Les seves necessitats i l'aplicació en els jardins de clima local.

• **La gestió del sol en jardineria:** coneixement dels paràmetres més importants en la fertilitat del sòl. El sòl com una entitat viva. Criteris per a la interpretació de les anàlisis dels sòls. Aprenentatge de les tècniques més actuals per a la correcció de sòls.

• **Poda de palmeres:** aprenentatge de les tècniques de poda de palmeres. Ús de materials i equips específics per a la poda.

• **Coneixement de plantes (ampliació):** curs d'ampliació de coneixements del curs bàsic.

Centre de Formació del Laberint,
c. Germans Desvallés, s/n. Parc del Laberint
d'Horta 08035 Barcelona.

Tel.: 93 428 25 00, fax: 93 428 61 98,

a. e.: formacio.laberint@mail.bcn.es

web: www.bcn.es/parcsijardins

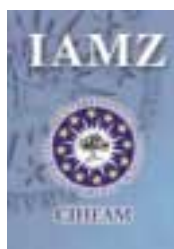
Cursos

CURS DE POSTGRAU IBEROAMERICÀ ESPECIALITZAT EN FERTILITZANTS I MEDI AMBIENT

 Del 25 de maig al 27 de juliol, Madrid

 c.cadahia@uam.es

 www.fertimedioambiente.com

ENGINYERIA ECOLÒGICA APLICADA A LA RESTAURACIÓ AMBIENTAL EN ZONES MEDITERRANIES

Institut Agronòmic del Mediterrani (IAMZ)

 Del 7 al 18 de juny, Saragossa

 iamz@iamz.ciheam.org

 www.iamz.ciheam.org

XXXI CONGRÉS DE L'ASSOCIACIÓ ESPANYOLA DE PARCS I JARDINS PÚBLICS. PARJAP 2004

Programa: ordenació i planejaments urbanístics orientats a la sostenibilitat, elements urbans i oci en zones verdes, i noves tendències en el disseny de zones verdes.

 De l'1 al 4 de juny, Pozuelo de Alarcón

 aepj@arrakis.es

 www.aepjp.com/parjap2004.htm

Exposicions

ORQUÍDIES DE LA CALMA

Fins al 30 de maig, al Museu de Granollers Ciències Naturals
Francesc Macià, 51 Granollers

☎ 93 870 96 51

✉ m.granollers.cn@diba.es

🌐 www.museugranollers.org

Fires

SETMANA VERDA DE GALÍCIA

Fira ramadera, hortofloral, forestal, de jardineria i de maquinària agrícola.

☎ Del 12 al 16 de maig, Silleda

✉ semanaverde@feriagalicia.com

EXPOSICIÓ DE FLORS DE CHELSEA

☎ Del 25 al 28 de maig,

Chelsea, Londres (Regne Unit)

✉ membership@rhs.org.uk

🌐 www.rhs.org.uk

XX FIRA DE LA MEDITERRÀNIA-FAME 2004

Saló de l'aigua i de la maquinària agrícola

☎ Del 13 al 16 de maig,

Torre Pacheco

✉ ifepa@ifepa.es

🌐 www.ifepa.es

TEM-TECMA

Saló internacional d'urbanisme i medi ambient

☎ Del 8 a l'11 de juny, Madrid

🌐 www.tem-tecma.ifema.es

JLEE

Saló del jardí i dels equipaments exteriors

☎ Del 21 al 23 de juny, París (França)

✉ vrubio@jleeparis.com

LA LLUNA

Plena: 5 d'abril a les 11.03 (calma) i 4 de maig a les 20.33 (augment de les temperatures). **Minvant:** 12 d'abril a les 03.46 (pluges) i 11 de maig a les 11.04 (núvols). **Nova:** 19 d'abril a les 13.21 (vents freds) i 19 de maig a les 04.52 (xàfecs). **Creixent:** 27 d'abril a les 17.32 (serè) i 27 de maig a les 07.57 (temperatures suaus).

EL SOL

L'1 d'abril, el sol va sortir a les 05.35 i es va pondre a les 18.16, i el 30 d'abril sortirà a les 04.50 i es pondrà a les 18.47. L'1 de maig, el sol sortirà a les 04.48 i es pondrà a les 18.48, i el 31 de maig sortirà a les 04.20 i es pondrà a les 19.17.

PLUJA I TEMPERATURA

L'abril del 2003 es van recollir a l'Observatori Fabra de Barcelona 16,5 l d'aigua de pluja per m², i el mes de maig, 52,9 l. La temperatura mitjana en aquest observatori va ser, l'abril del 2003, de 14°C, i el maig, de 18°C.

JARDINERIA

Durant l'abril encara es poden sembrar roses místiques, coronats, pensaments, margarides, veròniques, jacints i dàlies. Al maig es tallen tota mena de flors de primavera i se sembren petúnies, amarants i coronats. Aquest mes convé lluitar contra els pugons i altres insectes que perjudiquen les flors.

5 de juny: Dia Mundial del Medi Ambient

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Presentacions i xerrades al CRBS: 6 de maig, a les 18.30, *Planificació territorial: el cas de l'eix Vic-Olot i el túnel de Bracons*, a càrrec de Raül Valls, de la Plataforma Salvem les Valls. 14 de maig, de 18.00 a 20.00, *La importància dels boscos de ribera i els criteris per preservar-los*, a càrrec de Toni Munné, del Departament de Planificació de l'Agència Catalana de l'Aigua, organitzat per l'Associació Hàbitats-Projepte Rius. 20 de maig, a les 19.30, *Principis bàsics de sistemes sostenibles*, presentació del *Paper de sostenibilitat* núm. 13, organitzat conjuntament amb l'Associació Ecoconcern-Innovació Social.

Taller: *El cant dels ocells*, 8 de maig, a les 09.00, a càrrec de Pere Alzina, biòleg.

Per conèixer la ciutat: 22 de maig, a les 11.00, *Del Barri Xino al Raval*, passeig per la història d'aquest barri i per la seva transformació urbanística (places limitades: imprescindible inscripció prèvia). 3 de juny, a les

17.30, *Aigua sota la ciutat*, visita a l'interior dels dipòsits subterranis de retenció d'aigües pluvials. 5 de juny, a les 11.00, *Les places de Gràcia* (places limitades: imprescindible inscripció prèvia). 7 de juny, a les 18.00, *El Parc de Diagonal Mar*, en col·laboració amb el Departament d'Educació Ambiental de Parcs i Jardins.

Trobades amb l'Agència d'Energia de Barcelona:

12 de maig, a les 19.00, taller d'aerogeneradors. 19 de maig, a les 18.00, visita a una planta de biodièsel (places limitades: imprescindible inscripció prèvia). 2 i 3 de juny, al Centre de Convencions Internacionals de Barcelona (CCIB), *Diàlegs sobre l'energia. Energia i desenvolupament sostenible*.

Centre de Recursos Barcelona Sostenible:

Nil Fabra, 20 08012 Barcelona
tel.: 93 237 47 43, fax: 93 237 08 94,
www.bcn.es/agenda21

ADOBES I FERTILITZANTS

FARMAGRÍCOLA
J. PIGUILLEM

Ignasi Iglesias, 108-110
08820 El Prat de Llobregat
tel. i fax: 93 370 29 80
farmapigui@terra.es

ARTS GRÀFIQUES

Quality Impres

*Serveis professionals
d'Impressió Digital*

Barcelona • Z.Franca • El Prat
tel. at. client: 93 449 87 60

www.qualityimpres.com

elTinter

Arts gràfiques, edicions
i produccions S.A.L.

La Plana, 8 08032 Barcelona
tel.: 93 357 00 50 - 357 06 04
fax: 93 357 02 66
a.e.: eltinter@eltinter.com
web: www.eltinter.com

AUTOMOCIÓ

Vespa Balart Barcelona

Còrsega, 201
08036 Barcelona
tel.: 902 40 49 09
fax: 93 419 37 10
www.vespabarcelona.com
vespabarcelona@vespabarcelona.com

**EINES, MAQUINÀRIA I VEHICLES
DE JARDINERIA****Aubert, S. A.**

Av. Barcelona, 63
08970 Sant Joan Despí
tel.: 93 477 03 30,
fax: 93 477 24 38
Sant Ferran, 86
08940 Cornellà de Llobregat
tel.: 93 474 35 35,
fax: 93 434 37 80
Carders, 4 08003 Barcelona
tel.: 93 319 66 03,
fax: 93 319 06 66
barcelona@aubersa.com

Ctra. de Ribes, 103
08520 Les Franqueses del
Vallès
tel.: 93 849 28 22,
fax: 93 849 22 67
a. e.: politractor@sefes.es
web: www.politractor.com

CENDRERS DE PLATJA

*Ceniceros para la playa, montaña,
piscinas y ciudad*

PISTO 68, S.L. • Tel. 607 304 971
www.ceniceroeplaya.com
E-mail: trodrigo@pisto68.com

FITOSANITARIS

MARTÍ AGRÍCOLA
MARTÍ FABRÉS, S.L.

Ctra. de Navarcles, km 4,8 Pol. Ind. Riu d'Or
tel. i fax: 93 827 23 07
08251 Santpedor
a. e.: agricola@caixamanresa.com

COMERCIAL QUÍMICA MASSÓ, S. A.
Viladomat, 321, 5è. 08029 Barcelona
tel.: 93 495 25 00, fax: 93 495 25 02
a. e.: jcamps@com.es

LLAVORS

Neoplant, S. L.

Maria Vidal, 324 08340 Vilassar de Mar
tel.: 90215 22 94,
fax: 93 750 00 08
a. e.: neocom@sefes.es
web: www.neoplant.es

MOBILIARI URBÀ

SANTA & COLE

Dolors Granés, 32
08440 Cardedeu
tel.: 938 462 437, fax: 938 711 767
a. e.: urbana@santacole.com
www.santacole.com

BDU-RICHTER
Jocs infantils diferents
tel.: 93 246 49 04
a. e.: bdu@bdu.es
web: www.bdu.es

REG, MATERIAL I INSTAL·LACIONS

Grup Sabater

Poligon Industrial El Cros, nau 2
08310 Argentona
tel.: 93 741 42 32
fax: 93 757 92 41
a. e.: jsabater@sabatergrup.com
web: www.sabatergrup.com

**SERVEIS DE JARDINERIA,
OBRA PÚBLICA****ACYCSA (Antonio Casado y Cía., S. L.)**

Mas d'en Sol, s/n,
Ctra. N-II, km 751,2
17705 Pont de Molins
tel.: 972 52 91 36,
fax: 972 52 91 11
a. e.: viveros@acycsa.es
web: www.acycsa.es

**CLD, Neteja i Gestió
Ambiental**
Gran Via de Carles III,
98, 3a. planta
08028 Barcelona
tel.: 93 330 85 18/19,
fax: 93 330 85 23
a. e.: info@grupcld.com
web: www.grupcld.com

CESPA

Poligon Industrial Zona Franca,
carrer B, 16-22
08040 Barcelona
tel.: 93 413 65 95,
fax: 93 413 65 97
a. e.: marti-bcn@cespa.es

Azahar, Jardineria y Riegos
Rambla Ribatallada, 6, 4t. 4a.
08190 Sant Cugat del Vallès
tel.: 629 25 42 32
a. e.: barna.azahar@peleline.es

TERRES I SUBSTRATS

BURES
LA BUENA TIERRA

TERRES, SUBSTRATS I COMPLEMENTES
PER A LA JARDINERIA
Camí de les Rafoles, s/n Apartat 174
08830 Sant Boi de Llobregat
tel.: (+34) 93 640 16 08
fax: (+34) 93 640 17 02
a.e.: bures@buresa.com
web: http://www.buresa.com

División Tierras y Complementos

T.M.A. (Tecnología Medio Ambiental)
Grup F. Sánchez, S. L.
Av. Can Fontanals, s/n Ap. de Correus 276
08190 Sant Cugat del Vallès
tel.: 93 675 41 11, fax: 93 674 16 52
Planta: Ctra. antiga d'Ullastrell, s/n
Finca Can Carreras 08191 Rubí
tel.: 93 588 25 72, fax: 93 588 46 84
a. e.: planta@tma.es
web: www.tma.es

VIVERISTES

Centre de Jardineria Sils, S. A.

Cruïlla N-II/Ctra. Vidreres
Ap. de Correus 26 17410 Sils
tel.: 972 87 52 52, fax: 972 87 51 62
a. e.: info@jardineriasils.com
web: www.jardineriasils.com

Vivers Massaneda, SAT 950

Ctra. de Sant Hilari, s/n Ap. 137
17430 Santa Coloma de Farners
tel.: 972 84 08 55, fax: 972 84 09 16
a. e.: massaneda@infonegocios.com

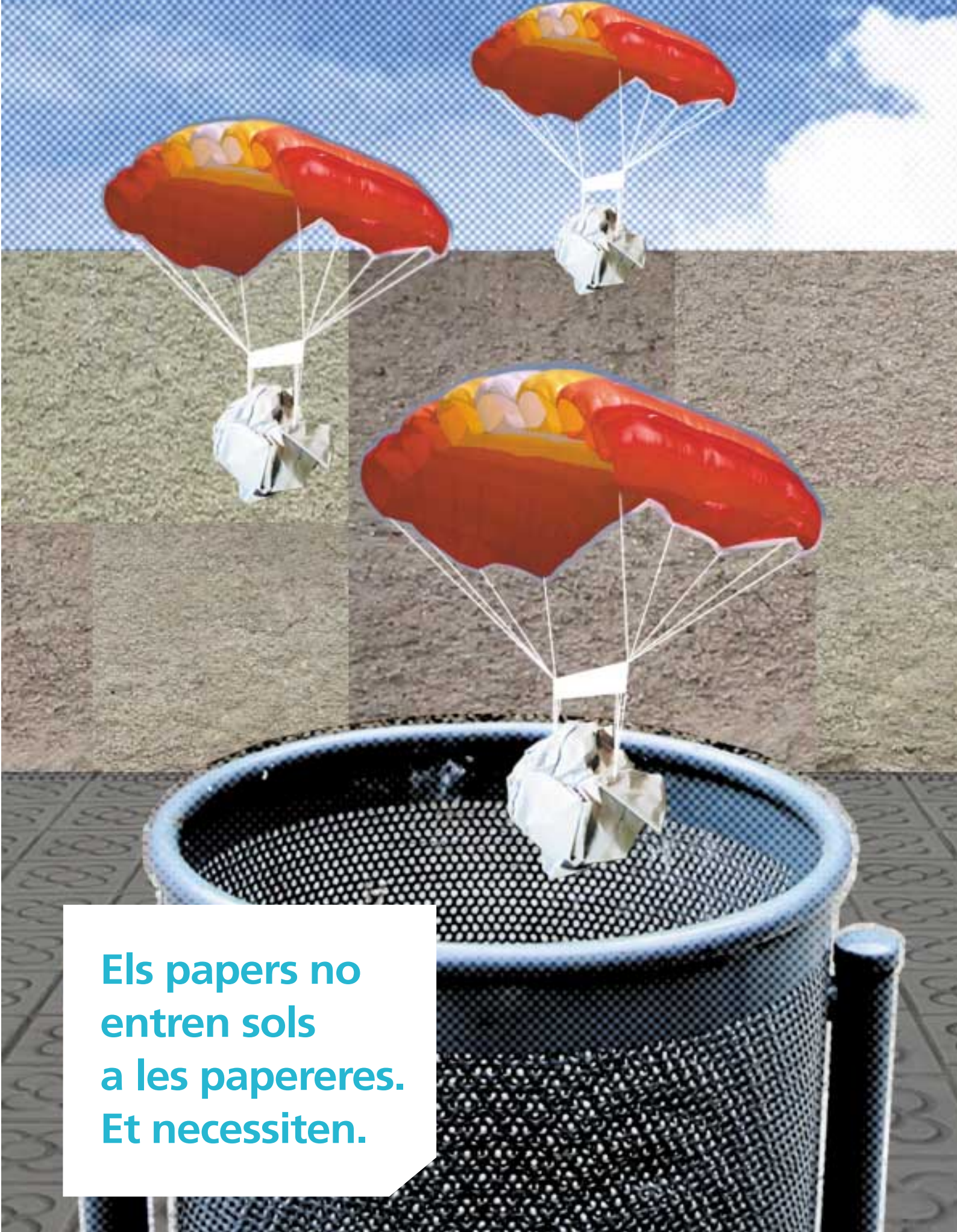
Viver de Bell-lloc

Productor d'Hedera sp.
Administració: Tarragona, 18
tel.: 938 444 105, fax: 938 444 107
Viver: La Pineda, tel i fax: 938 713 588
a. e.: vivbell@vivbell.com
Apartat de Correus 206 08440 Cardedeu

DIRECTORI VERD

*Barcelona Verda ha
ampliat l'extensió i els
continguts del seu
Directori Verd.
L'objectiu és oferir, tant
als professionals com als
aficionats, àmplia
informació sobre les
empreses que formen
part dels diversos
subsectors de la
jardineria i el
paisatge. Així, totes
les empreses que es
vulguin publicitar a les
pàgines del nou
Directori Verd es poden
adreçar a Parcs i Jardins,
tel.: 93 413 24 70,
fax: 93 413 24 24*

**Els papers no
entren sols
a les papereres.
Et necessiten.**